Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэ гарана | № 239 (14044) | 1975 оной октябриин 11, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

...ЕАТРАЙ ...ҮШЭГЫН ...ЭЭГДЭХЭДЭ...

...бүхэндэ, уляангирай, хуhанай алтан набшаhадай ...хиидэхэ үеэр, огторгойн хизаараар боро боро ...хеэрсэгэнэн, саhанай хаа-яа будараад абаха ...түрүүшын ольбоной унаhан үеэр хото городуудай ...удамжануудаар театрнуудай шэнэ сезондоо табиха ...тухай соносхолнууд няагдажа эхилдэг.

...Тэрэнэй хүмүүжүүлгын ехэ үүргэ тухай олондо ...дээжэ. Имагтал сценын мастернуудай уран бэлигэй ...оролдолгоор драмын зохёолнууд, оперо, баледүүд ...дай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ, баясуулжа, шэнэ ..., шэнэ илалтада зоригжуулдаг, уран hайханиие ...дааг, хүмүүжүүлхы ехэ hургаал үгэдэг байна бшуу.

... 1975 оной намар эхилжэ байhан театрай сезон ...лангаяа харюусалгатай, ехэ удха шанартай байна ...Юуб гэхэдэ, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ...тээшээ дүтэлжэ байhан, манай түрэл Коммунис ...XXV съездые бүхы совет арадай нэрэтэй түрэтэй-...тахала байhан үе болоно. Энэ оршон байдалда, ехэ ...ын үедэ театрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урда ...ар ехэ уялга, харюусалга ерээд байна. Партиин ...съездэ бэлдэлгэ хадаа мүнөө үеын байдалые эли то-...руулhан зохёолнуудые бүтээхыень, үндэр эрилтэдэ ...эр зүжэгүүдээ табихыень, репертуарнуудаа улам ...син, удха түгэлдэр болгохыень театрнуудай хүдэл-...шэдые уялгална.

...дэхи табан жэлэй туршада гайхамшагта hайндэр-...найда болоо. СССР-эй байгуулагдаhаар, Буряадай ...эй тогтоогдоhоор 50 жэлэй ойнуудые угталгада ...уд нилээд ехэ оролдолгоёо гаргажа, удха түгэлдэр ...оперо болон баледүүдые табяа. Жэшээлхэдэ, опе-...он баледэй театрта Ж. Батуевай «Газарай хүбүүн» ...балет, Б. Ямпиловай «Цырампил Ранжуров» гэжэ ...табигдаа. Тиихэдэ классигууд болон совет автор-... зохёолнуудые манай харагшад альга ...угтаа. Жэшээнь, Ш. Гуногой «Фауст» оперо, ...атурянай «Гаянэ» балет болон бусад гайхамшагта ...уд сценэ дээрэ табигдаа. Мүн Хоца Намсараевай ...этэ буряад драмын театрта Х. Намсараевай «Тай-... ташуур», Ч. Айтматовай «Улаахан пулаадтай ...рни», М. Каримай «Айгулиин орон» болон бусад ...уд табигдажа, харагшадай зүгhөө магтаалда хүртэ-...айха юм. Тиихэдэ ород драмын театрай сценэ ...Ц. Шагжинай «Тангариг», Н. Думбадзиин «Эжым-...аагаа бү зобо» гэhэн болон бусад зүжэгүүд табиг-

...дэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэл — 1975 оной ха-...дэлхэйн арадууд агуу hайндэр — фашис Герма-...араhаар 30 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Оперо, баледэй те-...коллектив Г. Шантырнин «Хоёр капитан» гэжэ опе-... Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр А. ...ксиин «Барабанщица», Ц. Шагжинай «Гурбан нар-...үжэгүүдые, ород драмын театрайхид Б. Васильевай ...ор хэгдэhэн «Списогт байгаагүй» гэжэ найруулга ...э hайндэртэ зорюулан табяа.

...а Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай ...ктив hүүлэй жэлнүүдтэ репертуараа улам баяжуул-...да түгэлдэр болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэhэн ... Жэшээлхэдэ, Ч. Айтматовай «Улаахан пулаадтай ...рни» гэжэ зүжэг театрнуудай дунда болоhон бү-...на харалгын дипломдо хүртөө. Энэ зүжэгые та-...д манай республиканска шангай лауреадууд боло-... байна.

...энэ театрайхид залуу авторнуудай зохёолнууд дээ-...сэмгэйгээр хүдэлжэ, шэнэ зүжэгүүдые хүн зондо ха-... Жэшээлхэдэ, Д. Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэр-... «Залуу наhанай охин», «Хаанабши, минии одон», ...ынеевэй «Эртын хюрүү», Ж. Цыреннимаевай «Ми-...тэн» гэhэн зүжэгүүдые табяа. Мэнэ hаяхан залуу ... А. Ангархаевай «Алтан бэhэлиг» гэжэ зүжэг ...Үдын хүн зондо харуулагдаба.

...нёор хэлэхэдэ, театрнуудай коллективүүдэй уран ...ари, бэлиг жэлhээ жэл бүхэндэ дээшэлжэ, үндэр ...дэ хүрэмэ зүжэгүүдые табиха хэрэгтэ нилээд ехэ ...туhань, үүргэнь боложо үгөө бшуу.

...адуудай хоорондохи хани барисаанай темэ театрнуу ...репертуарhаа гаранагүй. Жэшээлхэдэ, буряад дра-...театрта туркмен драматург Г. Мухтаровай «Краси-... хальмаг уран зохёолшо А. Балакаевай «Эхын нан-...урхэн», ород драмын театрта грузин драматург ...мбадзиин «Эжымни, hанаагаа бү зобо» гэhэн болон ... зүжэгүүд табигдаа.Энэнь тон hайшаалтай. Хани ...анай темэ саашадаа бүри үргэдхэгдэжэ, олон яhа-... түлөөлэгшэдэй зүжэгүүд манай театрнуудта ходо ...дажа байха зэргэтэй.

...ды тиибэшье театрнуудай хүдэлмэридэ дутуу дуй-...д үшөөл бии. Жэшээлхэдэ, драмын, хоёр театрта ...йн болон ород классигуудай зохёолнууд үсөөнөөр ...дана. Мүн тиихэдэ куклануудай театрай коллектив ...гуудай онтохонуудые табихые оролдоногүй.

... үеын байдал харуулhан, баатар совет хүнүү-... БАМ-ай барилгашадые магтан дуулаhан зүжэгүү-...театрнуудай репертуартаа оруулаа hаань, ехэл hайн ... Коммунизм байгуулжа байгаа хүнүүдэй сэдьхэл ... баяр, гуниг, зол жаргал, тэдэнэй харилсаануудые, ...хүсэл, нинаг дура харуулха, шэнэ бодол, хүсэл, ...эл харагшадай зосоо түрүүлхэ гээшэ театрнуудай ... уялга болоно бшуу.

...лэй үедэ театрнуудта,илангаяа буряад драмтеатр-...харагшадай конференци, театрай үдэрнүүд үнгэргэгдэ-...болоо. Энэ хэрэгые hайшаамаар. Театр бүхэн хадаа ...шадтаяа нягта холбоо барисаатай байха зэргэтэй ха ...Тиимэhээ предприяти, ажахынуудhаа бүхэли деле-... олон харагшад театрнуудта ходо ерэжэ, зүжэгүү-... хаража байха хүсэлэнтэй. Теэд тэрэ хүсэлынь ...гдэнэгүй. Энээниие hайнаар, шадамараар эм-... шухала бшуу.

...куклануудай театр бии болгогдоhоор хэдэн жэл болоо. ...энэ театр өөhэдын hайн гэр байшангүй. Тиигээдшье ...туараа hайжаруулха талаар мүртэй хэмжээнүүдые ...гүй.

...трай шэнэ сезон эхилжэ байна КПСС-эй XXV ...дэ бэлдэлгын үедэ театрнуудай коллективүүд шэнэ ...зүжэгүүдые табижа, коммунис үзэл бодолтойгоор ... хүмүүжүүлхэ, гоё hайханиие үргэнөөр ойлгуул-...алаар нангин хубитаяа оруулаг лэ!

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй

Министрнүүдэй Соведтэ,

облсовпрофто, ВЛКСМ-эй обкомдо

1975 оной ГУРБАН КВАРТАЛ СОО МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКЦИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ БА ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАЛГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ АЙМАГУУД ХООРОНДЫН СОЦИАЛИС МУРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

1975 оной гурбан квартал соо мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхын түлөө аймагууд хоорондын социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф ба ВЛКСМ-эй обком **нигэжэ тогтообо:**

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 103 процент, hү — 100, нооho — 114, үндэгэ — 116 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үетэй жэшэжэ үзэхэдэ, гүрэндэ мяха худалдалгаяа 5 процентээр, hү 1 процентээр, нооho 11 процентээр дээшэлүүлhэн, тиихэдэ эбэртэ бодо мал ба хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулhан **Бэшүүрэй аймагта** КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, 1.500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан олгохо.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 110 процент, hү — 103, үндэгэ — 100 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үетэй жэшэжэ үзэхэдэ, гүрэндэ мяха худалдалгаяа 2 процентээр, hү 5 процентээр дээшэлүүлhэн, тиихэдэ эбэртэ бодо мал, гахайнуудайнгаа тоо толгойе олошоруулhан **Кабанскын аймагта** 1.000 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан олгохо.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 107 процент, hү 102 процент, нооho 105 процент дүүргэжэ, 1974 оной энэ үетэй жэшээлхэдэ, мяха, hү, нооho, худалдалгаяа адли 2 процентээр дээшэлүүлhэн, эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе олошоруулhан **Захааминай аймагта** 700 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан олгохо.

Мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар **Загарайн, Баунтын ба Ахын** аймагуудай ажахынуудай ехэ хүдэлмэри хэhые тэмдэглэхэ.

АЖАЛАЙ ЕХЭ АМЖАЛТА

Захааминай аймагай Хамниин совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгада харюу болгон, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ угтамжын түсэб — уялга абаа hэн. Тиигэхэ зуураа адууhа малhаа абтадаг продуктнуудые гүрэндэ тушааха юhэдэхи табан жэлэй түсэбые байгша оной ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэhэн байгаа. Тэрэнээ бэелүүлхын түлөө совхозой малшад эршэтэй hайнаар хүдэлжэ гараба. Ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрhэн юм.

Совхозой hаалишад байгша оной июль hарада гүрэндэ hү тушааха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн байгаа.

Мүнөө энэ совхозой hаалиин фермэнүүдэй коллективүүд 44.231 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда оруулаад байна. Табан жэлэй түсэбэй ёhоор совхозой hаалишад 41.150 центнер hү тушааха ёhотой байhан юм.

Ажахын малшад ажалай үшөө нэгэ амжалта туйлаhан тухайгаа эдэ үдэрнүүдтэ элидхэбэ. Хэрбээ табан жэлэй туршада 24.730 центнер мяха гүрэндэ худалдаха байhан hаа, октябриин 5-най мэдээгээр мяханай комбинадта 24.762 центнер тушаагаа. Мүн тиихэдэ энэ совхозой хонишод юhэдэхи табан жэлэй туршада гүрэндэ нооho тушааха даабаряа 119 центнерээр үлүүлэн дүүргээ.

Совхозой hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, жэлэй дүүрэтэр 1500 центнерhээ бага бэшэ hү табан жэлэй түсэбhөө гадуур гүрэндэ тушааха гэжэ шиидэбэ.

Тиихэдэ аймагаймнай Михайловкын совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй туршада мяха, hү, нооho гүрэндэ тушааха даабаряа болзорhоонь урид дүүргэhэн байна. Октябриин 5-най байдалаар табан жэлэй түсэбhөө гадуур энэ совхоз 591 центнер hү, 100-гаад центнер мяха тушааhан байха юм. Жэлэй дүүрэтэр энэ совхозой hаалишад үшөө 700 гаран центнер hү түсэбhөө гадуур тушааха зорилготой.

Хамниин, Михайловкын совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа энэ амжалтые КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездэдэ зорюулна.

Ю. ХАМАЕВ.
Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник.

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

«Восточные Саяны» колхозой механизаторнууд түгэсхэхы жэлдэ гурба мянга табан зуугаад гектар тарлалан дээрэhээ 46 мянган центнер гэхэ гү, үгышье hаа гектар бүхэн дээрэhээ 13 үлүүтэй центнер ороohо хуряажа абаба.

Гүрэндөө ороohо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб сентябриин 30-да дүүргэбэбди. Энэ үдэрэй мэдээгээр 11 мянган центнер сэбэр ороohон гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа. Бүхыдөө түсэбнай 25 мянган центнер байгаа.

Ажахын отделениинүүдэй таряашад үндэр уялгаяа дүүргэхын тула үсэд оролдосотойгоор ажаллаа. Жэшээнь, Галбайн отделениин механизаторнууд (тракторна бригадын бригадир М. П. Леонтьев) 887 гектар таряалангай гектар бүхэн дээрэhээ 16 центнер, Таhархайн болон Таалын отделениинүүдэй механизаторнууд 15-аад центнер ороohо хуряажа абаа. Таряа хуряалга дээрэ комбайнернууд Виктор Бобков, Дутар-Сэрэн Шожоев, Владимир Мандарханов гэгшэд тус бүхэндөө 4000—3700 центнер таряа сохижо, колхоз соогоо түрүүлээ.

Ороohо тарянай ургаса хуряалгын хажуугаар hолоомо hүрилхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэри яhала hайнаар эрхилэгдэжэ, малай фермэнүүд дээрэ зөөгдэжэ байна. Мүнөөдэрэй байдалаар 2300 гаран гектар намарай паар хахалагдаад байна.

Ц. БАЛЬБАРОВ.
Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой правлениин түрүүлэгшэ.

ХҮСЭ ШАДАЛАА ГАМНАНГҮЙ

Яруунын совхозой амбаарта мүнөө үедэ 23 мянга гаран центнер ороohон ороод байна.

— Энэ хадаа манай нютагай сагай уларилай байдалаар яhала hайн үрэ дүн гээшэ, — гээд, совхозой ахалагша агроном Бальжинима Жамбалов хэлэбэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ хэлэгшэнь зүб. Хэнэйшье мэдэhээр Яруунын нютагта нарата дулаахан үдэрнүүд үсөөн ха юм даа. Гэбэшье, тус ажахыда гектар бүриhөө 9—11 центнер ороohон абтана гээшэ. Иимэ үрэ дүн бүхы комбайнер, механизаторнуудай оролдосын ашаар туйлагдаhан байна. Ажахын түрүү комбайнер Михаил Карпович Соболев 4.500 центнер ороohо суглуулха уялга абаhан hаа, мүнөө дүрбэ мянгые хуряагаад байна. Таряа хуряалгын дүүрэтэр механизатор абаhан уялгаяа холо үлүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана. Тиихэдэ олон жэл механизатораар хүдэлhэн Пётр Георгиевич Зиновьев баhал дүрбэ мянган центнер ороohо суглуулжа, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. hаяын үдэрнүүдтэ бороо хура орожо, таряа хуряалгые нилээд хойшо татаба. Тиигэбэшье, сэлмэг үдэрнүүдэй гаража ерэхэлээр 20 комбайн полинуудта гаража, минута бүхэноо сэгнэн хүдэлнэ гээшэ. Эдэнэр тарягаа амяарлан хуряана. Дүрбэн комбайн сэхэ хадана.

Совхоз гурба мянган центнер ороohо гүрэндэ тушааха уялгатай юм. Мүнөө мянгаад центнерыень тушаагаад байна. Абаhан уялгаяа сүм дүүргэхын тула тус ажахын механизаторнууд хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ.

Гэхэтэй хамта, совхозой бүхы комбайнернууд Бүхэсоюзна хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй үдэрые үндэр амжалтануудаар угтаха зорилготой ажалай вахтада жагсаба. Мүнөө жэл тус ажахы 50 мянган центнер ороohо суглуулха түсэбтэй. Энээнээ амжалтатай дүүргэжэ, партиин 25-дахи съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула комбайнер бүхэнэй оролдохо бэзэ.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

ЕРЭХЭ УРГАСАДА — МҮНӨӨНhӨӨ

Урин дулаан, ута намарай боложо байhаниие hамбаашалан, бүри мүнөөнhөө ерэхэ жэлэйнгээ ургасада hанаа табижа, «Гигант» колхозойхид намарай паар ехээр хахалхые оролдоно.

Байгша ондо колхоз бүхыдөө 1000 гектарта намарай паар хахалха гэжэ түсэблэhэн аад, мүнөө октябриин 5-най мэдээгээр 1520 гаран гектар газар hайнаар хахалаад байна. Илангаяа намарай паарые имагтал эртэ, гол түлэб август hарада, сентябриин тэн болотор хахалха зорилго табяа юм. Тиигэбэшье сентябриин тэнгэhээ хойшо, мүн октябриин эхеэршье дулаан байhан дээрэhээнь ажахын бригаданууд мүнөө хүрэтэр намарай паар хахалжа үргэлжэлhөөр.

— Манай эндэхи эрхэ байдалда бүри хожомхон болоhон хойно хахалhаншье намарай паар хабар элдүүрилhэн газарайхиhаа хэзээдэ дээшээ ургаса үгэдэг юм. Тиимэhээ намарай паарые шадаал hаа, аргатайл hаань, ехээр хахалха гээшэ тон шухала. Энэ жэлдэ бидэ урид хараалhанhаа хоёр дахин ехэ намарай паар хахалжа, тэрэнээ хамта 2 мянган гектарта хүргэхэ hанаатайбди, — гэжэ ажахын ахамад агроном К. Д. Яковлев хөөрэнэ.

Намарай паар хахалалгада эндэ оньhожоруулагдаhан звено табигданхай. ДТ-75 түхэлэй 9 трактор, нэгэ К-700 трактор үдэр hүнигүй хүдэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ намарай паар хахалалгада үзэгдөөгүй ехэ үрэ дүн туйлажа, республика дотороо суурхаhан механизатор Захар Шитин, мүн Николай Давыдов гэгшэд энэ жэлдэшье хүдэлжэ эхилhэн түрүүшын үдэрhөө халаан бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэдэг байба. Тэрэшэлэн үнинэй трактористнууд Федор Кадыров Владимир Мосин хоёр К-700 трактораар газар хахалхадаа даабаряа 130—140 процент дүүргэнэ.

Нэн түрүүн эндэ хүдэлhэн хүнүүдые зүбөөр урмашуулха таарамжатай ажалай түлөөhэнэй гуримай тогтоогдоhоной ашаар намарай паар хахалалга урагшатай hайнаар ябуулагдаа. Жэшээнь, хахалагдаhан газарай гектар бүхэндэ 1 килограмм ороohон үгтэнэ. Газар хахалалга дээрэ халаанайнгаа даабариие дүүргэhэн хүндэ нэмэлтэ түлөөhэ болгон хахад сайин нэмэжэ үгэнэ. Эрхим трактористын хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэнэ.

Хэнэйшье мэдэhээр намартаа тарянай газар ехээр хахалхын тула тэндэхи hолоомыень түргэн суглуулжа абаха хэрэгтэй ааб даа. Мүнөө эндэ hолоомо суглуулан багсалжа, тюк болгохо нэгэ пресс-подборщик, hолоомо сомохо 2 оньhон түхеэрэлгэ, КНУ-4 түхэлэй 3 волокуша хүдэлгэгдэнэ. Тус звено hолоомоёо суглуулhаар тракторнуудаар шэрэжэ, малай гүүртэ, фермэнүүдтэ абаашадаг. Эндэ бэрхэ механизаторнууд Георгий Кузнецов, Анатолий Жерлов, Григорий Афанасьев гэгшэд hайнаар ажаллана.

Энээнтэй хамта колхоздо ерэхэ жэлэй тарилгын үрэhэн сэбэрлэгдэнэ. хатаагдана.

П. ПОТАПОВ.
Буряадай хүдөө ажахын институдай багша.
Загарайн аймаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (дээрэhээ доошоо) «Гигант» колхозой түрүү тракторист Г. К. Кузнецов; түрүү комбайнернууд Ф. Леонов (баруун гарhаа), И. Солодухин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

1976 ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР

Улаан-Үдын түмэр замай отделениин Кижа станциин коллектив ашаатай поезднуудые hаадгүйгөөр, түргэнөөр ябуулжа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа саг болзоронь хүргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Эдэнэр локомотивуудай, вагонуудай миин байха сагые хорооhоной ашаар, ашаа шэрэхэ даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ станциин коллектив Горхоной леспромхозой хүдэлмэришэдтэй нягта барисаатай болоhон юм. Тиимэhээл вагонуудта модон түргэнөөр ашагдажа, саг болзортоо ороной барилгануудта эльгээгдэжэ байдаг.

Кижа станциин коллектив ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Энээн дээрэhээ hара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Байгша оной гурбан квартал соо эдэнэр мүрысөөндэ эрхимлэжэ, түмэр замай отделениин дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Энэ станциин коллектив hаяшаг табан жэлэйнгээ даабари дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Мүнөө арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байнхай.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ОРОН СООГУУР ЯБАНА

...РШАВА. (ТАСС). ...эй Сеймэй уряалаар ...шодо ерээд байhан ...эй Верховно Соведэй ... Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков түрүү-... СССР-эй Верховно Соведэй делегаци орон соогуурнь ябажа үргэлжэлhөөр. Совет парламетаринар Кельце хотодо хүрэжэ, эндэхи партийна эдэбхитэдтэй уулзаа, засагай нютагай зургаануудай, гүрэнэй захиргаанай ажал ябуулгатай танилсаа.

Замбуулинай хэлхээ холбооной Кельце хотоhоо 12 километртэ байдаг газартахи станциие айлшад hонирхон хараба. Тэрэ Советскэ Союзай туhаламжаар баригдаhан байгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Кельце хотодохи политехническэ институдай ба багшанарай дээдэ hургуулиин багшанар болон студентнэртэй уулзаба.

...ОНФЕРЕНЦИДЭ БЭЛДЭНЭ

...БЕРЛИН. (ТАСС). АДН ...мэдээсэhэнэй ...Европын коммунис ...хүдэлмэришэнэй парти-...дай конференциин Буда-... болоhон бэлэдхэлэй ...лгын үедэ эмхидхэгдэн ...гдаhан редакционно ...иин хүдэлмэришэ бү-... гурбадахи заседани ок-...иин 9-дэ Берлиндэ нээг-...

...Бельгиин Коммунис пар-..., Болгариин Коммунис ..., Даниин Коммунис партиин, Ирландиин Коммунис партиин, Германиин Коммунис партиин, Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин, Финляндиин Коммунис партиин, Франциин Коммунис партиин, Грециин Коммунис партиин, Великобританиин Коммунис партиин, Италиин Коммунис партиин, Югославиин Коммунистнуудай Союзай, Люксембургын Коммунис партиин, Норвегиин Коммунис партиин, Австриин Коммунис партиин, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин, Португалиин Коммунис партиин, Румыниин Коммунис партиин, Швециин коммунистнуудай зүүнэй үзэлтэй партиин, Швейцариин Ажалай партиин, Советскэ Союзай Коммунис партиин, Испаниин Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин, Турциин Коммунис партиин, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин, Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин, Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин түлөөлэгшэд заседанида хабаадана.

ГДР-эй ДЕЛЕГАЦИИН ЕРЭЭД БАЙhАН ТУХАЙ

УЛЬЯНОВСК (ТАСС). СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегаци Свердловск ошохоёо октябриин 9-дэ Уляновскhаа мордобо.

Автомобильнуудай үнгэрэн гараhан үйлсэнүүд, талмайнууд амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэhэн байгаа. Ульяновск хотынхид делегациие халуунаар үдэшөө.

* * *

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь Я. П. Рябов, областиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. В. Борисов, областиин ба хотын бусад хүтэлбэрилэгшэд, Свердловскын ажалшадай түлөөлэгшэд ГДР-эй, СССР-эй, РСФСР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Свердловск хотын аэродром дээрэ делегациие угтаба. Ураалай эдиршүүл айлшадта сэсэгүүдые баряа.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А.-М. Клычев, СССР-hээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, КПСС-эй ЦК-гай секторнүүдые даагшанар М. Е. Киселёв, А. И. Мартынов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн А. П. Бондаренко ГДР-эй делегацитай хамта Свердловск ерэбэ.

КПСС-эй Свердловско обкомдо областиин партийна ба совет хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөн болоо.

Удаань айлшад хото соогуур ябажа хараба. Граждан дайнай жэлнүүдтэ Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ наhа барагшадай хүүр дээрэ венок табиhан байна.

ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин хүндэлэлдэ партиин обком, областиин гүйсэдхэхэ комитет сайлалга эмхидхэбэ.

ХАНИ ЁhОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин (ПАСВ)) Генеральна секретарь, Сириин Араб Республикын Президент Хафез Асад хани ёhоной албанай хэрэгээр октябриин 9-дэ Советскэ Союзда ерэбэ. ПАСВ-ын Генеральна секретариин орлогшо Абдалла Ахмар, ПАСВ-ын Генеральна секретариин орлогшо Мухаммед Джабер Баджбудж, ПАСВ-ын хүтэлбэриин гэшүүн, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Халим Хаддам, ПАСВ-ын хүтэлбэриин гэшүүн, оборонын министр Мустафа Тлас, ПАСВ-ын хүтэлбэриин гэшүүн, хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай бүгэдэ ниитын федерациин түрүүлэгшэ Махмуд Хадид тэрээнтэй хамта ерэлсээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко аэродром дээрэ Х. Асадые угтаба.

(ТАСС).

Партийна ажабайдал

ХИНАЛТА, ШАЛГАЛТА

КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые зарлаха тухай партиин Центральна Комитедэй апрелиин Пленумэй тогтоолые манай аймагай ажалшад баяр баясхалангай оршон байдалда угтаа hэн. Геологическа эмхи зургаануудай, промышленна предприятинуудай, агнуури-олзоборилгын ажахынуудай, совхозуудай болон ажалшадай бусад коллективүүдтэ хамтыч суглаанууд болоhон байна. Партиин энэ дээдын ехэ хуралдаае нэрэтэй солотойгоор угтаха, юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганууд абтаа бэлэй.

Геологууд, ангуушад, ан болон оро үсхэбэрилэгшэд, механизатор болон малшад — аймагай бүхы ажалшад партиин ЦК-гай «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» тогтоолдо харюу болгон улам габшагайгаар ажаллана, hайн үрэ дүн туйлана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар Ципиканай прискын хүдэлмэрилэгшэдэй hайн ажал хэрэг тухай онсо тогтолтой. Түс прискын үйлэдбэриин гол hалбаринууд алта малтаха юhэдэхи табан жэлэй түсэб бэелүүлhэн тухайгаа элидхэнхэй. Маловска участогай гидромониторно түхеэрэлгын коллектив табан жэлэйнгээ даабари хахад жэлээр уридшалан дүүргэhэн байна. Эндэхи ехэнхи хүдэлмэриие комсомол-залуушуулай бригада бүтээдэг юм. Тэрэниие урданай хүдэлмэришэн, Ажалай Улаан Тугай орденто коммунист Василий Николаевич Маслов толгойлдог. Тиихэдэ Карафтидай, Уакитска үйлэдбэриин участогуудай коллективүүд мүн лэ табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргээ гээшэ.

Малшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат О. В. Козулина, аймагай Соведэй депутадууд партиин гэшүүд И. Т. Батуева, М. И. Вылкова, тэрэшэлэн М. Ф. Непомнящих, А. Н. Басаулова, Д. Е. Доржиева болон бусад hү hааха даабаряа ехэ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Ленинэй орденто орошон Ж. И. Молоковой ажал хэрэг магтаалда ходо хүртэжэл байдаг шуу.

Ципиканай прискын, Багаринай экспедициин үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо, түсэбтэ даабаряа саг болзор соонь дүүргэхэ тухай асуудалнуудаар абтаhан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин райком хэмжээ ябуулгануудые хараалдаг, дүүргэлтыень ходо хинажа байдаг гээшэ. Мүн байрын болон үйлэдбэриин хэрэгсэлэй барилгануудые бодхоохо хүдэлмэри үдэр бүриин хиналта доро байдаг юм. Элэ асуудалнууд манай аймагай эрхэ байдалда гол шухала, шиидхэхы удхатай хэрэгнай болоно бшуу.

Тодо hонор шиидхэбэринүүдые абаха, тэдэнэй дүүргэлтые бэелүүлхэ, хинаха асуудал хадаа КПСС-эй райкомой ажал ябуулгын нэгэ гол шухала хэрэгынь болонхой гэжэ тэмдэглэхэ зэргэтэйбди. Шиидхэбэри болбол али нэгэн коллективэй партийна организациин ойрын сагта бэелүүлхэ зорилго тодорхойлhон коммунистнуудай урдаа хараха үндэhэн документ болоно. Хэнэйшье мэдэhээр тэрээн дотор коллективэй гү, али аймагай үмэнэ табигдаhан зорилгонууд, тэдэниие бэелүүлхэ хэмжээнүүд тодоор заагданхай байдаг гээшэ.

КПСС-эй райкомой пленумэй, партийна суглаанай үзэмжэдэ табигдаhан алибаа асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлжэ ябаhан жиирэй коммунистнуудые шадаал hаа, олоор хабадуулха гэжэ бидэ оролдодог байнабди. Жэшээнь, горнорудна промышленностиин ажалай эмхидхэл hайжаруулха, геологобэдэрэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын асуудалнууд мүнөө үргэнөөр зүбшэгдэдэг болонхой. Коммунистнуудай оруулhан тодорхой дурадхалнууд, шүүмжэлхы ажаглалтанууд тогтоол зохёоходоо хараада заагагүй абтана. Горнягууд В. Н. Маслов, И. Ф. Миллер, П. Г. Михалёв, С. П. Войчик, малшан М. Б. Балданов болон бусад олон коммунистнууд партийна суглаанай, райкомой пленумэй хүдэлмэридэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, анхарал татамаар дурадхал оруулдаг байна.

hүүлэй үедэ аймагай коммунистнуудай эдэбхи болон үүсхэл эли бодо дээшэлээ. Тэдэнэр коллективэйнгээ ажал хэрэгэй түлөө ехэ харюусалгатай байhанаа мэдэрнэ. Юрэдөө, партийна суглаанууд, райкомой пленумүүд эмхитэйгээр, эндэ хабаадагшадай эдэбхитэй хабаадалгын оршон байдалда үнгэрдэг болонхой. Партийна эхин организацинуудай хамтынгаа суглаанда бэлдэхэдэнь, тэрэниие үнгэргэхэдэнь, абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хинаха хүдэлмэридэнь КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэд туhа ехээр хүргэдэг байна.

Энэ талаар нэгэ жэшээ дурдалтай байна. Ципиканай приск хадаа аймагай эгээл томо предприяти юм. Гэбэшье юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй туршада бирагүйгөөр хүдэлөө. Алта малтан абаха түсэб болон уялгаяа дүүргэдэггүй hэн. Үйлэдбэриимнай эрхэ байдал түсгаар ондор ха юм гэhэн шалтаг эндэхи ажахын хүтэлбэрилэгшэд урдаа баридаг hааб даа. Тиихэ зуураа, ажалай эмхидхэл hайжаруулха, үйлэдбэри хүгжөөхэ арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ гэхэ мэтын шухала асуудалнуудта анхаралаа мүртэй табидаггүй байгаа. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой бюро болон пленум дээрэ, юрын уулзалгынишье үедэ хөөрэлдөөн ходо болодог hэн. Хэдэн олон шиидхэбэришье абтаа. Зүгөөр бодото хиналтын дуталдадаг байhан тула ямаршье хубилалта болодоггүй байhан шуу. Предприятиин ажал хэрэг hайжаруулха зорилгоор шиидхэбэриин абтаhые жиирэй коммунистнууд мэдэдэггүй hэн.

Прискын хүдэлмэри тухай асуудал пленум дээрэ зүбшэхын тула партиин райкомой аппарат нэтэрүүгээр бэлдэжэ эхилбэ. Бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээшье. Урдань абтаhан партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хангаагүй байhанайнгаа түлөө тэрэ пленум дээрэ предприятиин директор, ахамад мэргэжэлтэд нилээдхэн шүүмжэлүүлээ бэлэй.

Тэрэ пленумэй баталhан тогтоолые хүсэндэнь хүргэхэ зорилго хараалhан эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулганууд зохёогдоод, үргэн дуугаар баталагдаа hэн. КПСС-эй райкомой аппарадай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд пленумэй hүүлээр энэ предприятида ошожо, бригада, участогуудаар ябажа, байдалтайнь нарин нягтаар танилсаа. Тогтоол соо хараалагдаhан эрилтэнүүдые дүүргэхэ, дутуу дунданuудые сүм усадхаха арга боломжонуудаа элирхэйлхэдэнь туhалалсаhан байна. Абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые лажа хинаха тухай партийна эхин организацинуудай секретарьнарта тэдэнэр заабари үгэhэн. Эдэ мэтын хэмжээнүүд өөрынгөө үрэ дүн бодотоор харуулаа hэн. Энэ приск гээгдэлhээ мүнөө гаранхай. Тэрэнэй участок, бригада бүхэн энэ түгэсхэхы жэлдэ юhэдэхи табан жэлэй гүрэнэй түсэб гүйсэд дүүргэхэ аргатай болоод байна.

Мүнөө үедэ партийна эхин организацинуудта тоосоото hунгалтын суглаанууд болојо байна. Эдэ суглаанuудта бэлдэхэ, тэдэниие үнгэргэхэ хүдэлмэридэ али болохоор туhалха гэжэ оролдогдоно. Тиихэдээ илангаяа партийна организациин ажал ябуулга зүбөөр согсолhон, бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойгоор хараалhан тогтоол зохёохо хэрэгтэ үйлэдбэриин түрүүшүүлые, коммунистнуудые олоор хабаадуулхые КПСС-эй райком хүсэнэ.

Партийна шиидхэбэри хадаа элсүүлхы удха шанартай документ болоно. Энээниие бодото ажабайдал гэршэлнэ. Хэдышье hайн түсэб табяад, тоб гэмэ зорилго хараалаад, hүүлдэнь ёhотой хиналта тогтоогоогүй хадаа олон зүйлнүүдынь саарhан дээрээ үлэшэхэнь магадгүй байдаг шуу. Элдэб заабари үгэжэ hураhан аад, харин тэрэнээ хүсэндэнь хүргэжэ шададаггүй, бодото хиналта бэелүүлдэггүй хүдэлмэрилэгшэдые В. И. Ленин эрид шууд шүүмжэлдэг hэн. Хэрбээ али олон хөөрэлдөөнэй, заабариин hүүлээр ямаршье тобшолол хэдэггүй, хооhон үгөөр найдуулаад албаяа дүүргэдэг хүтэлбэрилхы тушаалтад тушаа КПСС-эй райком тон шанга хэмжээ абадаг болонхой гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Үнгэрhэн малай үбэлжэлгын үедэ «Амалатскиий» совхозой 2-дохи, 3-дахи отделенинүүд ехэ муу байдалтай болоод байгаа. Малайнь бэйра ёhоор заhагдаагүй, задагай хүйтэн, үбhэниинь ходо таhалдаха, малшад дуталдаха. КПСС-эй райком энэ ушарые саг соонь элирүүлhэн, бюрогой заседани дээрэ тэдэ отделенинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо зүбшэhэн, тэндэхи байдал hайжаруулха зорилго хараалhан тогтоол абаhан байгаа. Тиигээд али болохо туhаламжа үзүүлhэн юм. Гэбэшье 3-дахи отделениие эрхилэгшэ, коммунист А. И. Агафонов партиин райкомой бюрогой тогтоол бэелүүлхэ гэhэн ямаршье оролдолго гаргаагүй. Тэрэниие тушаалhаань буулгахаhаа бэшэ ондоо хэмжээн олдоогүй.

Абтаhан партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха, тэдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ партиин райком эдэбхитэдые олоор хабаадуулдаг байна. Түбхын түрүүндэ энэ хүдэлмэридэмнай арадай хинагшад ехэ туhа хүргэдэг гээшэ. Энэ талаар Маловска үйлэдбэриин участогай коммунист П. А. Кареповэй толгойлдог арадай хиналтын бүлэгэй эдэбхитэй ажал ябуулгые магтамаар. Тэрэшэлэн Багаринай геологическа экспедициин арадай хиналтын бүлэг hайнаар хүдэлдэг. Зүгөөр арадай хинагшадай хүдэлмэри партийна хүтэлбэриин хэмжээнhээ дулдыдаха байhаниинь элитэ ааб даа.

Гэхэтэй хамта партийна зарим организацинууд халтад лэ гэhэн асуудалаар тогтоол абахаяа эрмэлзэдэг. Иимэ дүршэл хадаа ажал хэрэгтэ мүртэйгөөр нүлөөлдэггүй байха. Тиимэhээ партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинарай болоходо элдэб жэжэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ сагаа бараха хэрэггүй байhан тушаа КПСС-эй райком тэдэнэртэ заабари үгэhэн байна.

Энэ жэлэй апрель hарада болоhон партиин райкомой пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай абаhан «Тамбовско областной партийна организацида шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын ямар байдалтай байhан тухай» тогтоолые бэелүүлхэ зорилго тухай асуудал зүбшэгдөө hэн. Тиихэдээ абтаhан партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха хэрэг улам hайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа бэлэй. Партийна энэ шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандадаг зарим хүтэлбэрилэгшэд нилээд шүүмжэлэлдэ ороhон шуу.

Заhабарилга - барилгын участок хадаа манай аймагтахи барилгын гол эмхи зургаан гээшэ. Нёдондо эндэ угаа түгшүүрилтэй байдал ушараа hэн. Барилгын хүдэлмэри ехэ үнжагайрдаг, ажалай журам hула, хүдэлмэришэд удаан тогтодоггүй байhан. Хэрбээ энэ участогай хүтэлбэрилэгшэдэй партиин райкомой бюрогой абаhан тогтоолые дүүргэхэ гэжэ оролдоhон байгаа хадань иимэ юумэн огто ушархагүй hэн. Барилгын хүдэлмэри хурдадхаха, шанар hайжаруулха хэмжээнүүд тэрэ тогтоол соо хуу заагдаhан байгаа бшуу. Энэ асуудал тушаа дахин анхаралаа табиха саг ерээ бэлэй. Мүнөө энэ участогай байдал эли бодо hайжараа.

Абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха, шалгаха талаар али олон арга дүршэл бии гээшэ. Аймагай ажабайдалдахи гол шухала асуудалнуудаар абтаhан тогтоолнуудай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байhан тушаа коммунистнуудта, партийн эдэбхитэдтэ ходо мэдээсэжэ байдаг гуримтайбди. Саашадаа хиналтын хүдэлмэрые нарижуулан hайжаруулха, янза бүриин арга дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ асуудалда КПСС-эй райком, партийна организацинууд бүри харюусалгатайгаар хандаха байха. КПСС-эй XXV съездые угтажа байhан иимэ үедэ парти доторой энэ шухала хэрэгые бүри hайжаруулха гээшэ манай гол уялга мүн гэжэ бидэ ойлгонобди.

К. ЛУБСАНДОРЖИЕВ,
КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

«КССС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолдо Челябинскын металлургическа заводой коллектив эршэтэ ажал хэрэгүүдээр харюусана. Продукци худалдалгаар табан жэлэй түсэб болзорhоо урид—сентябриин 15-да дүүргэгдээ. Табан жэлэй эхинhээ хойшо 118 ондоо зүйлэй билад холисониид эндэ шэнээр үйлэдбэрилэн гаргагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: билад хайлуулгын гурбадахи цехэй түрүү дархашуул (зүүн гарhаа) машинист В. И. Яковлев, дархашиилай бригадир коммунист А. И. Реус, дархан Г. Ф. Амирханов.

ТАСС-ай фотохронико.

КПСС-эй РАЙКОМУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЭЭЛЖЭЭТЭ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Хориин райкомой наймадахи пленум болојо, «Кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри hайжаруулха талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэhэн асуудал зүбшэгдэhэн байна. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Дарханов В. У. элидхэл хэбэ.

Хориин леспромхозой партийна комитедэй секретарь И. Я. Трунев, Хүрбын совхозой директор Г. Ш. Дамбаев, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо М. Ц. Гармаев, Дээдэ-Тайлсын совхозой парткомой секретарь В. Я. Кузьмин, Хандагайн леспромхозой директор С. А. Нархинов, райсовпрофой президиумэй түрүүлэгшэ В. Ж. Абидуев, Үдын совхозой директор Ц. Ж. Ширабдоржиев, аймагай арадай хиналгын комитедэй түрүүлэгшэ Г. С. Санжиев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Цыбикжапов болон бусад пленум дээрэ үгэ хэлэжэ, кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин мүнөөнэй байдал тухай, энэ хэрэгтэ бии байhан дутагдалнуудые усадхаха талаар hанамжа дурадхалнуудаа оруулаа.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар пленум дээрэ зохихо тогтоол баталагдан абтаhан байна.

Мүн тиихэдэ аймагай партийна XXXIX конференци зарлаха тухай асуудал пленум дээрэ харагдаа. Түс конференциие энэ жэлэй ноябрь hарада зарлаха гэhэн шиидхэбэри абтаба.

Ф. ХАНДАРХАЕВ,
аймагай газетын редактор.

ШУХАЛА АСУУДАЛ

КПСС-эй райкомой IX пленум Орлик тосхондо болобо. «Тамбовско областной партийна организацида шүүмжэлгын байдал тухай». жэлгын байдаг тухай». КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолтой зохилдуулан, аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь П. Д. Марзаевай хэhэн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ районно партийна организациин шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Н. Аюшеев, «Улаан-Аха» колхозой түрүүлэгшэ А. С. Галсанов, аймагай «Малшан» газетын редактор К. Д. Тулуев, аймагай арадай судья С. М. Убеев, Орлигой дунда hургуулиин парторганизациин секретарь А. Ш. Аюшеева болон бусад хабаадалсаа.

СОВЕДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Колхозуудай аймагай соведэй ээлжээтэ зүблөөн болобо. Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин главна зоотехник В. Л. Манханов «Аймагай колхозуудай эбэртэ бодо малай тоо толгой улам олошоруулха зорилго тухай» асуудалаар энэ зүблөөн дээрэ элидхэл хэhэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр, ахамад мэргэжэлтэд, аймагай хүтэлбэрилхы тушаалтад хабаадаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ талаар заабари баталан абаа. Тэрэнэй ёhоор ажахы бүхэндэ хэмжээ ябуулга хараалха эрилтэ табигдаhан байха юм.

ГАЗЕТЫН ХҮДЭЛМЭРИ ЗҮБШЭГДЭБЭ

КПСС-эй райкомой бюрогой заседани дээрэ аймагай «Малшан» газетын социалис мүрысөөнэй ябаса хэр зэргээр харуулжа байhан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

hүүлэй жэлнүүдтэ аймагай газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд ажалша коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэг үргэнөөр харуулхые оролдоно гэжэ тэмдэглээ. Тиихэтээ хамта редакциин кудэлмэридэхи дутуу дунданууд заагдаа.

Ц. ЦЫБДЕНОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

САБШАЛАН, БЭЛШЭЭРЕЭ hАЙЖАРУУЛНА

Зундаа, мүн намарай эхеэр хура бороо таhалгарягүй орожо, үбhэ хуряалгада горитой hаад ушарулаа. Сагай уларилай таарамжагүй байбашье, Хүрбын совхозой луговодууд, үбhэшэд ниитынгээ адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл нөөсэлжэ абаhан байна.

Тэжээл бэлэдхэлгээ түргэн болзорто үнгэргэхын тула дурсагдагша ажахыда үбhэшэдэй 14 звено эмхидхэгдээд, хуряажа абаха сабшалангынь, мүн хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдынь даалгагдажа, түсэб, даабаринуудынь уридшалан зохёогдоhон юм. Тэрэшэлэн үбhэшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, онсо шалгарагшадые моральна болон материальна талаар урмашуулха гурим баhал зохёогдоо бэлэй. Тиигэжэ хура бороотойшье hаань, тэжээл бэлэдхэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэhэн түс совхоз мүнөө бүхыдөө 37 мянган центнер үбhэ hайн шанартайгаар hурилөөд байнхай.

Хэзээдэшье хуряагдадаггүй иимэ ехэ үбhэ hүрилжэ абахын тула совхоздо тэжээл бэлэдхэлгын үедэ 50 трактор, тракторай 17, мориной 13 косилка болон олон тармуур hаадгүй хүдэлгэгдэжэ, бүхыдөө 200 шахуу хүн хабаадуулагдаа юм. Иигэжэ бүхы хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулhанай ашаар Д. Ракшаевай звено 1.164 центнер, М. Шевченкын хүтэлбэрилдэг звено 600 центнер үбhэ тюк болгон хуряагаа. Үбhэ хуряахын хажуугаар совхоз 49.310 центнер силос, 6.500 центнер сенаж даража абаhан байна.

Эдэ бүхы амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, даалгагдаhан сабшалангайнгаа үрэжэл эрид hайжаруулжа, уhалагдадаг газараа үргэдхэhэнэй, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулжа, наг шэбхэ гаргаhанай, үтэгхэhэнэй, мүн бусад культур-техническэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhанай ашаар туйлагдаа. Жэшээлбэл, луговодууд М. Шевченко, Д. Ракшаев гэгшэд жэл бүри даалгагдаhан сабшалан дээрээ жэншэдгүй ажаллажа, түсэбөөр хараалагдаhан хүдэлмэреэ сүм хэдэг юм. Тиигэжэ эдэ нүхэднай урдандаа гектарай 5—7 центнер үбhэнэй абтадаг сабшалан hайжаруулжа, байгша ондо гектарай дунда зэргээр 18,8 центнер үбhэ хуряагаа. Тиихэдэ бүхы совхоз дотор сабшалангай ургаса үнгэрhэн 4 жэлэй туршада гектарай 3,4 центнерээр дээшэлээ.

Саашадаа сабшалангайнгаа үрэжэлые улам hайжаруулхын тула совхозой луговодууд, мелиораторнууд газараа үндэhөөрнь hайжаруулжа, олон жэлэй ногоо тарихаар хараална. Ушарынь хадаа түс ажахын луговодууд олон жэлэй ногоо тарижа, баян ургаса хуряаха талаар нилээд дүршэнхэй юм. Түсхайлан хэлэбэл, 1972 онhоо эхилжэ сабшалан дээрээ олон жэлэй ногоо тарижа, нёдондо гектарай 25,7 центнер үбhэ хуряажа, 339 центнер ногооной үрэhэ сүглуулжа абаhанай ашаар Хүрбын совхоз мүнөө ногооной өөрын үрэhэтэй болонхой.

Мүнөө түс ажахыда бүхы сабшалангынь hайжаруулагдаа гэхын аргагүй. Гектарай дунда зэргээр 6—7 центнер үбhэнэй абтадаг сабшалан үшөө 2.000 гектарта нэмжынэ. Энэ газарайнгаа үрэжэлыень hайжаруулхын тула эдэ үдэрнүүдтэ совхозой луговодууд культур-техническэ хүдэлмэри ябуулжа захалба. Мүн энээнэй хажуугаар түсгаар эмхидхэгдэhэн оньhожоруулагдамал хоёр отряд сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргажа байнхай. Эдэ бүхы ажалай хүсэд хэгдэхэдэ, түс сабшалангhаа 30 мянган центнер үбhэ үлүү ехээр абаха арга олгогдохо юм.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгээ түгэсхэhэн Хүрбын совхозой луговодууд ерэхэ табан жэлэй эхиндэ бүхыдөө 55 мянган центнер үбhэ хуряажа абахын тула даалгагдаhан сабшалан дээрээ жэншэдгүй ажаллажа захалба.

Б. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

Хори.

ЗАЛУУ КОМБАЙНЕРАЙ ИЛАЛТА

Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой механизаторнууд табан жэлэй түгэсхэхы оной ороoho тарея хуряалгада hайнаар бэлдэжэ, энэ хүдэлмэриие богони болзорто, hайн шанартайгаар дүүргэбэ. Ажахын таряашадай оролдосотой hайнаар хүдэлhэнэй ашаар энэ намартаа бүхы таряалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 14 центнер ороohон абтаhан байна.

Колхозой механизаторнууд ба таряашад энэ жэлдэ 33120 центнер ороoho Эхэ орондоо худалдаха социалис уялга абаhан байгаа. Тэрэнээ hаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь. Мүнөө 30-аад мянган центнер гүрэнэй амбаарта оруулагданхай.

Түгэсхэхы оной таряа хуряалга дээрэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ hэн. Мүрысэгшэдэй дундаhаа залуу комбайнер Цырен Гумпыловай амжалтые онсо тэмдэглэмээр. Энэ нүхэр оройдоол табадахи жэлээ «талын онгосо» жолоодобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ залуу комбайнер колхоз дотороо түрүү hууринуудай нэгые эзэлжэ гараhан байгаа.

Энэ жэлэй ургаса хуряалгын урда тээ Цырен Гумпылов 5000 центнерhээ багаа бэшэ таряа суглуулха уялга абаа hэн. Хуряалгын хүдэлмэриин дүнгүүдэй гаргагдахада, залуу комбайнер 6100 гаран центнер ороoho суглуулан сохиhон байгаа.

Ц. БАБУШЕЕВ.

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

Хүгжэнги хүдөө ажахы — совет Алас-Дурнын экономикын шухала hалбаринуудай нэгэн. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй энээн тухай мэдээсэлнүүд эндэ толилогдобо.

ЭРДЭМТЭД — ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын эрдэмтэ түбэй биолого-хүрьhэнэй институдай хүдэлмэрилэгшэд Алас-Дурнын урда талата хубиин газарай хүрьhэнэй карта зохёобо. Энэнь Ханка гэжэ сэбэр уhатай нуур шадар оршодог юм.

Институдай геоботанигуудай, хүрьhэ шэнжэлэгшэдэй экспедицинүүд олон районуудаар ябажа, газарай хүрьhэнэй түхэл шэнжые суглуулаад, лабораторинуудтаа шэнжэлжэ үзэhэн байна.

Газарай хүрьhэнэй ехэ хэмжээнэй картануудые зохёолго Алас-Дурнын түбэй эрдэмтэдэй ажал ябуулгын оройдоол нэгэ хубинь болоно. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлдэ тэдэ Примори, Амар шадарай газарай хүрьhэ шэнжэлгээр, хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургасын гарасые дээшэлүүлгээр хори гаран шэнжэлхы хүдэлмэри хэжэ дүүргэhэн байна.

Алас-Дурнын газарай хүрьhэ шэнжэлэлгэ гүрэнэй газарай хэмжээе бүридхэлгэдэ, Алас-Дурнын хизаар болон областьнуудта хүдөө ажахын шухала ургамал тарилгые түсэблэн зохёоходо хэрэглэгдэхэ байна.

М. РЫБАКОВ.

Владивосток.

САХАЛИНАЙ СОВХОЗУУДАЙ ЕРЭЭДҮЙ

Сахалинай совхозуудай поли дээрэhээ хартаабхын үндэр баян ургаса абтаба. Оньhожоруулагдамал түрүү звенонууд гектар бүриhөө хори-хорин, тэрээнhээшье дээшэ тонно хартаабха хуряан абана. Олтирогто областиин таряашад 40 мянган тонно хартаабха, 33 мянган тонно овощ гүрэндэ худалдаха уялга абаhан юм.

Сахалинай хүдөө ажахы энэ продуктаар хүн зоноо гүйсэд хангана. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлдэ мал ажахы урагшатай хүгжөө, «Комсомольский», «Южно-Сахалинский» совхозуудта мал ажалай оньhожоруулагдамал бүлэг барилганууд хэгдээ. Южно-Сахалинск шадар гахай үсхэбэрилгын томо барилгын түрүүшын ээлжээн дүүргэгдэжэ байна.

Түсхай шэглэлтэй совхозуудые эмхидхэн байгуулхаар хараалhан нэгэдхэгдэмэл түсэб Сахалинай хүдөө ажахыда ойрын жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэхэ юм. Энэнь хартаабха, овощ, үндэгэ болон гахайн мяха үйлэдбэрилгын хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ арга олгохо байна.

Л. ЛИСОВСКИЙ.

Южно-Сахалинск.

БАМ БА ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИ

Алас-Дурнын хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай туршалгын полиин хүдэлмэрилэгшэд БАМ-ай урда участогта шэнээр ашаглагдажа байhан газарай хүрьhэнэй ашагые үргэлжэдэнь шэнжэлжэ дүүргэбэ. Энэ шэнэ газар тон үрэжэлтэй гэжэ эрдэмтэд элирхэйлээ.

Байгал-Амарай түмэр зам шадар оршодог газарта хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгын асуудалнуудые шиидхэхэ совет Хабаровскда байгуулагдаа. Энэ зонодо 1,5 миллион гектар үрэжэлтэ газар оршоно гэжэ мэргэжэлтэд тодорхойлоо. Эндэ хартаабха, овощ ба корнеплодуудай найдамтай баян ургаса абажа, мал ажахы хүгжөөжэ болоно.

Экспедицинүүдэй суглуулhан материалнуудай үндэhөөр Байгал-Амарай түмэр замай райондо шэнэ совхозуудые, хамhабариин ажахынуудые эмхидхэхэ дурадхалнуудые эрдэмтэд бэлдэhэн байна.

И. ПЕРЕПЕЛИЦКИЙ.

Хабаровск.

БАРАЙГАРАЙ ПОЛИ ДЭЭРЭ

Барайгарай хоёр шэнэ томо совхоз Приморидо эмхидхэгдэн байгуулагдахаар хараалагдана. Хизаарай урда зүгтэ совхозуудта үрэжэлтэй газар үгтэбэ. Арбаад мянган гектар гэхэ гү, али арбан жэлэй саада тээ Приморидо барайгарай эзэлжэ байhан адли хэмжээнэй газар уhалагдадаг болохо юм.

Болбосон түхэлтэй түбүүд, уhалууриин каналнууд,

«…ЖАЛАЙ СУУРЯАН» …ОГУУР

Зурагаал

…аадуула малда тэ-… …хэлгэдэ эдэбхитэй-… …адалсаhанайнь тү-… …адай АССР-эй Са-… сомоной Соведэй …» колхозой ком-… организациин секре-… …мсомол-залуушуулай эрхилэгшэ Ардаев Бадархаевичые …эй ЦК-гай Хүндэлэ-… грамотаар шагнаха». …оной октябрь. Москва

…жа Бадархаевич Ар-… хүтэлбэрилhэн Дээдэ-… комсомол-залуушуу-… …эл бэлэдхэлгын зве-… гектар хээрын саб-… …ан ногоое гар хажуу-… …шажа, гектар бүриин …тнер үбhэ хуряагаа. …шууд. hурагшад …Самбу, Рита Нор-… Анатолий, Даша-… Буянтуевтан, Клива, Ардаевтан, Таня, Бадмаевтан, Юрий, Бандеевтан hайнаар …гараа» гэжэ Сана-… …ской дирекци. парт-… …дэглэнэ. 1975 оной …

…юшье Санжа Бадар-… залуугайнгаа зали та-… …андаа, октябрь hара-… …р табиhа гүйсэжэ, …болоhон нэрээ ба-… … Зургаан үхибүү-… …ээ, даб дээрэ хоёр … энэ нүхэр нютагайн-… …алшадай, илангаяа за-… …энэй дунда хүндэтэй хүн юм. Залуу … нютагтаа ком-… организациин сек-… …р хүдэлжэ, залуу …е ажабайдалай арюун гаргалсан, коммунис …жэтэйгээр хүмүү-… хэрэгтэ хамаг шада-… …үлаа hэн.

…ын боро хараан, …й абяан холоhоо зэ-… Соёлой байшанда дү-… …рмхай залуушуулай … хоолойнууд аялга …лэн, шэхэндэ зохидхо-… …дьхэлдэ дулааханаар …на.

…ай захяа абам хэлээ, …шаа эжым нэмээ» …унай үгэнүүдые бү-… тодоор, саанаhаа — … соohоо илгаруулан … байхадал болоно. …най аялга энээхэн лэ …, эдэл хүнүүдэй гүй-… … доро Ярүүнынше

аймагай колхоз, совхозуудай ажалшадай урда зэдалжэ, hайшаал магтаалда хүртэhэн юм. Юуб гэхэдэ, Санагын арадай хоор мүрысэдэг Яруунын аймагта айлшалжа, хонгёо хоолойн ходорхойе харуулhан байгаа.

Санагын соёлой байшангай директор Санжа Бадархаевич Ардаев 20 гаран жэлэй туршада наютагайнгаа комсомолой болон соёлой эмхинүүдые ударидан, соёл культурын хүгжэлтэдэ хэhэн юумэнь тон ехэ.

Хэдэн жэлэй саада тээ колхозой парткомой секретарь Монтол Шагдурович Дымпиловтэй нютагтаа хүгжэмэй hургуули нээхэ тухай зуувршалга хэжэ, аймагай, республикын захиргаанай газарнуудаар «hалан hандангүй» ябажа байhыень hананаб. Хүгжэмэй hургуули нээгдэhээр удаан болоогүй. Теэд хэдыхэн жэлэй туршада хүмүүжүүлхы ямар ехэ үүргэ дүүргээ гээшэб. Хүгжэмдэ дуратай хүүгэд өөhэдынгөө «заяанай» бэлиг шадабарие эндэ баяжуулан, саашадаа алхалха замайнтаа эхиндэ гарана гэхэдэ алдуу болохогүй.

Арадай хоор эмхидхэлгэдэ хүгжэмэй hургуули ехэ нүлөөтэй байгаа ха юм. Соёлой байшангай директор С. Б. Ардаев өөрөө хүгжэм дуунай шадабаряар үлүү бэрхэ бэшэшье hаа, эмхидхэхы шадабаринь энээндэ hуури табилсаhан байха. «Арадай бэлиг шадабарие харалгада 1-дэхи, 2-дохи шатын дипломуудта хүртэhэн Санагын арадай хоорой «Ажалай сууряан» гэhэн агитбригадада хабаадагшадай зүгhөө»… гээд хүшэгын урда гү, али үбhэшэдэй балгаанай захада ногоон хибэс ендэр дээрэ байhан, үгышье hаа, холын малшадай байдаг Зэдын голой культбаза соо зогсоhон Санжа Бадархаевичай соносхоходо, алиhа ташалган нээршэдэг юм.

Хорёод жэлэй туршада С. Ардаевай нютагтаа соёл гэгээрэл хүгжөөлгэдэ хабаадалсаhан намтарыень хараха гээ hаа, тэрэнэй шагналнуудhаа ойлгожо болохо. «Соёл культура хүгжөөлгэдэ амжалта туйлаhанайнь түлөө» гэhэн Буряадай

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар 2 дахин (1961 ба 1967 онуудта), ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй 2 грамотаар, нэрлэгдэмэл алтан часаар, Буряадай АССР-эй культурын министерствын ба облпрофсоведэй Хүндэлэлэй 2 грамотаар, партиин райкомой болон аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй хэдэн грамотаар шагнагдаhыень hанахадаа, нютагайнгаа соёл культурын хүгжэлтэдэ хэды ехэ хубитаяа оруулалсаhан тухайнь ойлгожо болоно.

Санагын сомоной Соведэй депутат Санжа Бадархаевич Ардаев жэл бүри залуу үетэнэй звеное толгойлон, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсажа, залуушуулые ажал хүдэлмэридөө коммунис ёhоор хандаха, коллектив соо хүдэлхэдөө хүн болгоной өөрын харюусалга, эдэбхи үүсхэл тухай hургаал үгэжэ, хүмүүжүүлдэг юм. Энэ зун 9—10 классуудай hурагшадhаа бүридэhэн звено даажа, 120 гектар талмайн ногоое гар хажуураар сабшажа, гектар бүриhөө 14 центнер үбhэ hайн шанартайгаар хуряагаа. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаhан hурагшад бороо хуратай үдэрнүүдтэ Санжа абгайнгаа «гол ажал» — малшадта, үбhэшэдтэ концерт наада харуулдаг байгаа.

Хори гаран жэл соо залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ бэеэ зорюулhан Санжа Бадархаевичые 50 наhаарнь амаршалаад, «Ажалайнгаа сууряан» соогуур найдамтайгаар алхалхыень юрөөе.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Б. Ардаев

Авторай фото.

Захааминай аймаг.

ХОТО, ТОСХОНУУДАА АРИГ СЭБЭР БАЙЛГАЯ

Хото, хүдөө газарнуудые болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр байлгаха талаар республикадамнай бага бэшэ ажал хэгдэнэ. Гэхэ зуура, хүдөө нютагуудтахи хэдэн hуурин тосхонууд, хото городуудай зарим районууд мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй, газаагуурхяа муухай байлгаhаар.

Хүн зоной ажаhуудаг газарнуудта, илангаяа хүдөө нютагуудта суглаhан бог шорой болон бусад хаядаhанууд гол түлэб март, апрель hаранууда арилгагдадаг байна. Энэ үеhөө хойшо суглаhан элдэб хаядаhан дүтэ шадарай нуур сөөрэмүүдые, гол горхонуудые бузарлажа, аллаhа батаганаануудай олоороо сугларха газарынь болодог байна.

Олохон сельсэ, поселково, сомоной Соведүүд (Хэжэнгын, Хурамхаанай, Ахын, Хяагтын, Зэдын, мүн бусадшье аймагуудта) мэдэлдээ байhан hуурин газарнуудта ариг сэбэрые сахиха талаар мүнөөшье болотор мүртэй хэмжээ абанагүй. Ажахынууд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд газаагуурхяа ариг сэбэр байлгаха асуудалда hаналаа мүн лэ багаар табидаг, санитарна албанай-хидай дурадхалнуудые дүүргэдэггүй байна.

Орлиг, Охин-Булаг, Хурамхаан, Удинск, Ивалга, Багдарин, Ильинка, мүн бусад олон тосхонууд ариг сэбэр хинан сахидаггүй байна. Мүн Улаан-Үдэ хотын зарим газарнуудта: 2-дохи, 4-дэхи горжилуправлениин мэдэлдэ байhан гэр байрын газарнууд, реалбазын, мелькомбинадэй, хирписын заводой, Матросовой нэрэмжэтэ посёлогой газаагуурхи, 61, 63, 64-дэхи домоуправлениинүүдэй мэдэлдэ байдаг байрын гэрнүүдэй газаагуурхи муухай байдалтай.

Республикын, мүн аймагуудай санитарно-эпидемиологическа станцинууд хэдэ хэдэн аймаг, тосхонуудай, тэрэ тоодо Гусиноозерск хотын шорой бог сэбэрлэхэ асуудалнуудые гуримшуулха асуудалда нэгэнтэ бэшэ анхаралаа хандуулhан байна. Гусиноозерско городской Соведэй гүйсэдком, аймагай арадай хиналтын комитет дурсагдаhан асуудалаар нэгэнтэ бэшэ шиидхэбэри гаргаhан, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ яла тохохо шиидхэбэри абаhан байгаа. Дээрэ дурсагдаhан асуудал аймагай газетын хуудаhандашье нэгэнтэ бэшэ бэшэгдэhэн юм. Тиибэшье, энэ хотодо ариг сэбэр сахиха асуудалай шиидхэгдээгүй байhан тухай гомдолнууд ажалшадай депутадуудай городской Соведтэ мүнөөшье орожо ургэлжэлhөөр.

Шорой шохой, элдэб хаядаhануудые суглуулха түсэхэй газар бии болгохо тухай шиидхэбэри нютагай Соведүүдэй заатагүй баталан абаха ёhотой байбашье, энэ асуудал бодото дээрээ бэелүүлэгдэнэгүй. Олохон аймагуудта шорой шохой, элдэб хаядаhа гаргаха газарнууд хүреэлэгдэхэ ёhотой байгаа. Үнэндөө тиимэ юумэн хэгдэнэгүй. Аймагуудтахи коммунальна ажахынуудай, сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд иимэрхүү баримтануудтай эбсэшэнхэй. Тиимэhээ хүдөө нютагуудтахи олохон тосхонуудта шорой шохой, элдэб хаядаhанууд тосхондо дүтэшэг, сэхэ харгын хажууда хаягдадаг байна.

Жэшээнь, Ахын аймагай түб Орлик тосхондо дүтэшэг Аха мүрэнэй эрьедэ элдэб хаядаhанууд ехээр суглуулагдана. Бороо хурын ехээр ороходо, тэндэhээ муухай уhан сэхэ гол руу урдадаг байна. Тиимэ уhые олон зон эдихэ баатай болоно. Иимэрхүү байдал Улаан-Үдэ хото шадаршье үзэгдэнэ.

Республикын хүдөө нютагуудта бии байhан санитарна узелнууд саг соогоо, илангаяа хабар-зунай үедэ сэбэрлэгдэнэгүй. Эдэ бүхы баримтанууд юунhээ ушарнаб гэхэдэ, гэр байрын ажахын министерствын, аймагуудтахи коммунальна ажахын таhагуудай, нютагай Соведүүдэй зүгhөө хиналташалгалтын hулаар хэгдэhэнhээ болодог байна.

Хэдэ хэдэн аймагуудай магазинууд болон столовонуудые шалгажа үзэхэдэ, нилээд дутагдалнууд элирүүлэгдэhэн байна. Шорой шохой хаядаг хайрсагууд болон угаадаhанай нүхэнүүд саг соогоо түхеэрэгдээгүй, үгышье hаа, ехэ муухай байдаг. Иимэрхүү баримтанууд Хэжэнгын, Баргажанай, Баунтын, Ахын аймагуудта, Ново-Ильинск, Ново-Брянск, Хүртэйн, Брянска, мүн бусад ОРС-нуудта элирүүлэгдэв. Шорой шохой, эдеэ хоолой үлөөдэhэн, загаhанай, шубуунай мяха хэhэн амhартанууд саг соогоо холо абаашажа хаягдадаггүй, аллаhа батаганаагаар дүүрэшэнхэй байдаг.

Магазинууд болон столовонууд саг соогоо заhабарилагдаагүйhөө боложо түлюур байдалтай болошонхой, шорой тооhондоо дарагдаhан байдаг. Жэшээнь, Улаан-Үдын ажахын тоосоондо оруулагдаhан наймадахи магазин (директорынь нүхэр Троицкий) 98-дахи магазинда мэдэлтэй. Эндэ санитарна гурим сахигданагүй. Иимэрхүү байдал Улаан-Үдэ хотын 26-дахи, 14-дэхи магазинуудта ушарна. 10-дахи, 4-дэхи столоводо, «Сэлэнгэ» ресторанда, мүн бусадшье столовонуудта ушарна. Худалдаа наймаанай министерство, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ниитын эдеэ хоолой управлени өөрынгөө мэдэлдэ байhан предприятинуудта санитарна гурим сахиха наралтай хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Манай республикын хүдөө нютагуудта, хото городуудта санитарна гурим сахилгые hайжаруулха асуудалда хүн зон өөhэдөө ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Манай хото городуудай, хүдөө тосхонуудай жэл бүри болбосон түхэлтэй боложо байhантай дашарамдуулан санитарна гурим hайнаар сахиха гээшэ предприяти болон эмхи зургаануудай, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гол үүргэнь болоно.

П. АФАНАСЬЕВ.
Буряадай АССР-эй санитарна ахамад врач.

СССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ПЛЕНУМ

СССР-эй Верховно сүүдэй ээлжээтэ пленум Л. Н. Смирновой түрүүлэлгэ доро hаяхан болобо.

Архидалга ба алкоголизмда эсэргүү тэмсэл улам шангадхаха хэмжээнүүд тухай хуулине сүүдүүдэй ямараар хэрэглэдэг тухай асуудалые зүбшэн хэлсэhэн байна. Энэ асуудалаар ажал ябуулгынь ашаг үрэтэй байлгые саашаданъ дээшэлүүлхын тула пленум дээрэ сүүдүүдтэ ойлгуулламжын ажал ябуулагдаа. Тодорхойлон хэлэхэдэ, hогтуугаар гэмтэ хэрэг гаргаха бүхэндэ гэмтэй хүндэ хэhээлтэ үгэхэдөө, өөрөө харюусалгаяа мэдэрхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ ёhотой гээд сүүдүүдэй анхаралые хандуулба. Хуулиин наhа гүйсөөгүй хүнүүдые архи уулгада хабаадуулhан, мүн гэртээ архи нэрэhэн хэрэгүүдые али бүхы талаhаань бүрин хүсэдөөр мүрдэн шэнжэлхэ шухала.

Архида ороhон хүнүүдые ажалаар залан заhаруулха ябадалые сүүдүүдэй хэрэглэдэг хуули архидалгатай, алкоголизмтай тэмсэлдэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ пленум тэмдэглээ. Архи уугаад, ажалhаа hамшадаг, бүлэеэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оруулдаг хүнүүдые иимэ аргаар заhаруулха хэрэгтэй. Архидалгаhаа уламжалhан гэмтэ хэрэгүүдые сүүдээр шиидхэжэ, иимэ ябадал гаргалгые hэргылхын тула хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха, иимэ хэрэгүүдтэ ли бусаар үйлэдбэрилэн гаргажа худалдалгатай тэмсэлые шангадхаха хуули сахиха тухай асуудалые пленум хаража үзэбэ. Иимэ гэмтэ ябадалай СССР-тэ үргэнөөр дэлгэрээгүйшье hаань, үргэн олониитэдэ энээнэй аюул түбэгтэй байhые хараада абан, иимэрхүү хэрэгүүдые сүүдүүд зүбшэн хэлсэжэ байха ёhотой. Гэмтэ хэрэгтэ хабаадаhан бүхы хүнүүдые, илангаяа наркотигуудые хүн зоной дунда тараагшадые элирүүлэн тодоруулжа, хэhээхэ шухала гээд пленум тэмдэглээ. Наркотическа зүйлнүүдые ямар юумэнhээ абадаг байhыень элирүүлхэ шухала.

Гүрэнэй, кооперативна гү, али ниитын ондоо предприятинуудтай, организацинуудтай, эмхи зургаануудтай колхозуудай, колхозууд хоорондын эмхинүүдэй, мүн өөhэд хоорондоо договорнуудые баталха үедэнь гараhан арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэ ёhые гуримшуулха хуулиие сүүдүүдэй хэрэглэхэ байhан тухай элидхэл пленум дээрэ шагнагдаба.

СССР-эй Верховно сүүдэй гэшүүн Г. И. Бушуевые пленум СССР-эй Верховно сүүдэй сэрэгэй коллегиин түрүүлэгшын тушаалда баталаад, граждан ба уголовно хэрэгүүдые шиидхэhэн сүүдэй шиидхэбэринүүдые СССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшын, СССР-эй генеральна прокуророй бурууршаалгануудые хаража үзэhэн байна.

СССР-эй генеральна прокурор Р. А. Руденко, юстициин министр В. И. Теребилов пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаба.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАhАА

ПРАГА

АМЖАЛТАТАЙ ДҮНГҮҮД

ТАСС

Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай пленум эндэ боложо, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Я. Барыл хүдөө ажахын үйлэдбэриие ба эдеэ хоолой промышленностиие саашадань хүгжөөхэ тухай КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй элидхэл хэhэн байна. Энэнь «Руде право» газетэдэ толилогдобо.

КПЧ-гэй XIV съездын hүүлээр ЧССР-эй хүдөө ажахы хурдан түргэнөөр хүгжэhэн байна гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэнь арадай ажахые бүхы дээрэнь хүгжөөхэ, арад зоной байдал hайжаруулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Даб дээрэ абтаhан баримта, мэдээнүүдэй ёhоор, энэ түсэбтэ табан жэлдэ орон дотор хүдөө ажахын үйлэдбэри түсэбтэ табан жэлэй Директивэнүүд дотор хараалагдаhанай ёhоор 14 процентын орондо 15 тухай процентээр урган дээшэлхэ байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хурдан түргөөр ургалта эдеэ хоолой промышленностиин даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ арга олгоо гээд элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энэ түсэбтэ табан жэлдэ хүдөө ажахыда капитальна барилга хэлгын хэмжээнэй түсэб 25 процентээр үлүүлэгдээ.

БУДАПЕШТ

АХА ДҮҮ ЕhОНОЙ hАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ОРШОНДО

ТАСС

ВСРП-гэй ЦК-гай, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци хани ёhоной албанай хэрэгээр байгша оной октябриин 3-hаа 8 болотор Венгридэ ерэhэн байгаа. Тэрэ ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар толгойлогшотой Венгриин делегацитай хөөрэлдөөнүүдые хэбэ.

Венгер-вьетнамай хамтын коммюнике эндэ толилогдобо. Хани барисаанай, нүхэр ёhоной үгээ ойлголсолгын, харилсаа холбооной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр ВНР-эй ба ДРВ-гэй, ВСРП-гэй ба ПТВ-гэй хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна. Уласхоорондын байдалай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэбэ. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэhэн асуудалнуудаар ниитэ нэгэн hанал бодолтой байhанаа мэдүүлээ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ юрэнхы политическэ асуудалаар хөөрэлдөөнүүд дүүрэжэ байна. 120 гаран гүрэнэй түлөөлэгшэд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгэ хэлэбэ.

Манай үе сагта уласхоорондын хёмороо зүришэлдөөнүүд эб найрамдалай хэрэгтэ айхабтар ехэ аюул тохёолдуулха байна. Амгалан гуримаар зэргэ оршохо гээшэ эгээл таарамжатай, бүтэмжэтэй hайн хэрэг болоно гээд Венесуэлын гадаадын хэрэгүүдэй министр Рамон Эсковар Салом үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые амгалан ёhоор, бата үндэhэ hуури дээрэ гуримшуулхын, Кипрэй асуудалые болохотой руунь шиидхэхын, Африкын урда хубида апартеид ба үндэhэ яhанай илгаа гаргалгые усадхахын, Намибиин ба Родезиин арадуудта бэеэ даahан байдал олгохын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ Венесуэлын түлөөлэгшэ хэлэбэ.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө ба бэеэ даahан байдалайнгаа түлөө арад зонойнь айхабтар ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаhан Вьетнамай Демократическа Республикын, Урда Вьетнамай Республикын ООН-до бодото hуурияа эзэлхэ аргагүй болоод байhандань hанаагаа зобонобди гэжэ Бирмын гадаадын хэрэгүүдэй министр У Хла Пон мэдүүлээ. Арадуудай хоорондо амгалан тайбан харилсаа холбоо тогтоохын тула бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэгээ хуряаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хориихо шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ХАНОЙ

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИ ДОРО

ТАСС

Лаосой марксистско-ленинскэ партиин — арадай-революционно партиин зүб, сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро лаотян арад эдэбхитэйгээр тэмсэжэ, дотоодын ба гадаадын хархис хүсэнүүдые дабаhан байна гэжэ Лаосой Патриотическа фронтын түлөөлэлгэтэ эмхиин толгойлогшын уялга дүүргэгшэ Тхавон Сичалон Ханойдо үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Лаосой бэеэ даahан байдалтай болоhоор 30 жэлэй ойн октябриин 12-то гүйсэхээ байhан ушарта энэ зорюулагдаhан байгаа.

Эдэ илалтанууд лаотян арадай үндэр патриотизмын, Лаосой, Вьетнамай, Камбоджын арадуудай hанал нэгэтэй байлгын, тэмсэл хэхэ ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байлгын үрэ дүн болоно гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Социалис оронуудай, түрүү үзэлтэй хүнүүдэй үрэ ехэтэй туhаламжа, дэмжэлгэ энээнhээ таhаршагүй гээд Лаосой Патриотическа фронтын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Португалиин Коммунис партиин ЦК-гай Политическэ комисси мэдүүлгэ тунхаглуулба. Португалидахи политическэ байдалда гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэнэ.

Орон дотор хүшэр бэрхэшээлтэй байдал тохёолдоhоор. Политическэ засагай дээдын зургаануудта hэлгэлтэнүүдые хэлгээр энэ байдалые гуримшуулжа болохогүй гээд тэндэ тэмдэглэгдэнэ.

Контрреволюци, нюуса хархис бүлэгүүд эдэбхитэй хорото аашануудые гаргана. Нютагай этэгээдүүдтэ, консерваторнуудта уласхоорондын хархис хүсэнүүд туhа хүргэнэ.

Португалиин хүдэлмэришэн анги ба революционно бүхы хүсэнүүд шанга добтолго хэжэ, мүнөөнэй байдалые заhаруулха аргатай.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй арад зоной холбоотой байбал, социализм тээшэ дабшаhан шэнэ демократическа Португалиие байгуулхабди гээд этигэн найдажа байhанаа ПКП-гэй ЦК-гай Политкомисси түгэсхэлдөө мэдүүлнэ.

ЛИМЭ

ПКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

ПКП-гэй ЦК-гай пленум hаяхан боложо, Перугай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Хорхе дель Прадо ПКП-гэй ЦК-гай политическэ комиссиин үмэнэhөө элидхэл хэбэ. Перугай хүтэлбэридэ болоhон хубилалтануудhаа үндэhэлэн, орон доторхи байдалда элидхэл дотор гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ. Мүнөө үедэ Перугай социально-экономическа хубилалтануудые үргэдхэн бэхижүүлхэ шэнэ эрхэ байдал бии болоод байна гэжэ эндэ хэлэгдэнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, мүнөөнэй уласхоорондын байдал энээндэ нүлөөлнэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хараа бодолой бэелэл, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаhан эб найрамдалта программын амжалтатайгаар бэелэлгэ, социализмын суртал hургаалай дэлхэй дээгүүр нэбтэрэн таралга энэ талаар нүлөө үзүүлнэ гээд Коммунис парти тоолоно.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Орон доторхи политическэ ба экономическа байдалые тогтонижоруулхын тула республикын президент, Сагзуурын правительство ехэ хүсэлэл оролдолго гаргажа байна. Энэ зорилгоёо Португалиин хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлхэдэнь ороной демократическа, политическэ партинууд, түрүү үзэлтэй хүсэнүүд үргэнөөр дэмжэнэ.

Демократическа ёhо гурим хангахын, революционно засаг бэхижүүлхын, граждан ба сэрэгэй журам сахихын түлөө Португалиин Коммунис парти эрид шууд тэмсэнэ.

Дураа гуталгын ба политическэ тогтууригүй байдалай шалтагаануудые усадхаха хэмжээнүүдые правительство hүүлэй үдэрнүүдтэ абажа байна. Португалиин фашизмын Африкада 13 жэл соо колониальна дайн байлдаа hүжэрөөн үүдхэхэ үедэнь эрэмдэг болоhон зэбсэгтэ хүсэнүүдэй инвалидуудта тэдхэмжыень hайжаруулха тухай шиидхэбэринүүдые Министрнүүдэй Совет заседани дээрээ абаба.

Металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй буhалгаанай үедэ табигдаhан экономическа эрилтэнүүдые хаража үзэхэдөө, эдэнэй эрилтые правительствын хангахаар зүбшөөhэн тухай Ажалай министерство мэдүүлээ. Тиигэжэ хүдэлмэришэдтэ салин хүлhэнэйнь дээшэлүүлэгдэхэ байна.

…ОЛХОЗОЙ ХҮСӨӨР

…ын аймагай «Родина» …экономикынгоо талаар …хүгжэнги, томо ажахы-… нэгэн юм. hүүлэй жэл-… колхозой мүнгэ зөөреэр … дотор үйлэдбэриин ба …эрэлэй барилга тон …хилэгдэдэг болонхон. … энэ колхозой түб Та-… …схондо дунда hургуу-… …рагшадай хоёр дабхар … байра баригдажа, ашаг-… оруулагдаба. Тэрэниие …хи «Межколхозстрой» …ай барилгашад бодхоо-… …йна.

…шадай хамтын шэнэ …шэбүүлэй хэшээлдэ бэл-… …амархада таатай зохид-… баригданхай. Тэндэнь … 36 таhалга — ун-… хэшээлдэ бэлдэлгын, …ын, наадалгын таhалга-… …юм. Таhалга бүхэн …мүнөө үеын мебель та-… …ай, амаралгын таhал-… телевизор бии. Унталгын … бүхэн 4 hурагшын … түхеэрэгдэнхэй. Хам-… …нэ байрада гол түлэб … отделенинүүдэй —

Үбэр-Хэрээтын, Шазагын, Ивановкын малшадай 80 үхибүүн байрлаха юм.

Тамирай дунда hургуулиин дэргэдэ урдань интернадай муу бэшэ байшан байhан юм. Мүнөө тэндэнь механизаторнуудые бэлдэхэ hургуулиин мастерскойнууд түхеэрэгдэнэ.

Нигэжэ колхозой хүсөөр ажахын түб Тамир тосхондо дунда hургуулиин шэнэ комплексын барилга дүүргэгдэбэ. Комплексын бүридэлдэ hургуулиин томо байшан, интернат, столово, мастерскойнууд ороно. Юhэдэхи табан жэлэй туршада энэ колхозой Шазагын отделенидэ эхин hургуулиин, Үбэр-Хэрээтэдэ — найман жэлэй hургуулиин, Тамир тосхондо — дунда hургуулиин комплекс бодхоогдобо.

Мүн тиихэдэ энэ колхозой түб hууринда хүүгэдэй садяслиин хоёр дабхар, Үбэр-Хэрээтэдэ саадай байшангууд юhэдэхи табан жэлэй туршада баригдажа, ашаглалгада оруулагданхай.

Ш. БАЛЬЖАНОВ.

Кзыл-Ордагай Маншук Маметовагай нэрэмжэтэ эхэнэрнүүдэй багшын училищиин байгуулагдаhаар 45 жэлэй ой гүйсэбэ. Казахстанай hуралсалай хуушан заведенинүүдэй нэгэн эдэ жэлнүүдэй туршада арбаад мянган багшанарые hургажа гаргаа. Училищи дүүргэгшэд ниислэл хотын hургуулинуудта, холын хүдөө нютагуудта ажаллажа байдаг юм.

Училищиин байра байдал hүүлэй сагта нилээд үргэдхэгдөө. Кзыл-Ордагай түбтэ актова залтай, нужам hаруул аудиторинуудтай hуралсалай корпус, хамтын зохид байра баригдаа. Техникын мүнөө үеын эрилтэдэ таарамаар хэрэгсэлнүүдээр хангагдаhан кабинедүүд, лабораторинууд, уншалгын, спортын залнууд, библиотекэ басагадай мэдэлдэ үгтэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1-дэхи курсын студентнэр Батагоз Бисембаева Райкуль Шамансариева хоёр химиин хэшээлдэ.

АПН-эй фото.

…ИД ХАРААЛАГДАhАНАЙ ЁhООР

…шай республикын аг-… …ическэ лабораториин …лтэд Аликовско, Вур-… районуудай газар … дүүргэбэ. Тэрэ-… …hоор таряалангай кар-… …а зохёогдохо юм. … картограммые баримта-… …эдэхи колхоз, совхо-… …ряаландаа тусхай хэм-… …эр үтэгжүүлгэ оруулха … Энэнь тон ехэ удха …тай. Газарта үтэгжүүл-… …р зүбөөр оруулагдаhаб, …ээл ургасын хэмжээн … …дадаг гээшэ. …эдэхи табан жэлэй тур-… …еспубликын 600 мянган гектар таряалан, сабшалан, бэлшээриин газар шэнжэлэгдэбэ. Эндэхи ажахынуудай хахадынь агрохимигүүдэй зүбшөөл абаhан байна. Тэрэниие ажалдаа хэрэглэжэ, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй оньhожоруулагдамал отрядууд 200 мянган гектарта избёосхо тараажа, газар шанаржуулаа. Тиигэжэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан даабаря дүүргэhэн байна.

В. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай корр.

Чебоксары.

…ХАНАЙ ФАБРИКА

…с-Дурна зүгтэ эгээл … Хабаровскын гахай үс-… …лгын комплекс комис-… …орхим» сэгнэлтэтэйгээр …ан абаба. Барилгашад …агдаhан болзорhоо … hараар урид тэрэниие …лгада тушаагаа.

…жоруулгын, автомат … хэрэглэлгын мүнөө үе … эрилтэдэ таарамаар тү-… …эгэнүүдээр гүйсэд …даhан хүдөө ажахын …лэг барилга жэл бүри … мянган центнер гахайн … үйлэдбэрилдэг болохо …

…айн тэжээл түсхай це-… … соо бэлдэгдэжэ, байра-… …а торгоор дамжуулагда-… …хайн байранууд оньhон … сэбэрлэгдэнэ, агаа-…рынь сэбэр байлгагдана.

Бүлэг барилгын проект зохёогшод хүдэлмэрилэгшэдтэнь ажалай зохид байдал хараалалсаа. Городой түхэлтэй поселок бүлэг барилгада дүтэхэнэ оршоно. Болбосон түхэлтэй байрын гэрнүүд, hургуули, хүүгэдэй саад болон магазинууд посёлогто бодхоогдонхой.

М. ХАНУХ.

Некрасовка тосхон,
Хабаровска хизаар.

БҮХЭЛИ ЖЭЛ СОО

Комсомольск-на-Амуре хотын заха газарта «Восток» гэжэ овощой тепличнэ комбинат бодхоогдожо байна. Барилгашад теплицэ хабсаргажа эхилбэ.

Жара мянган дүрбэлжэн метр талмайтай хушалта дорохи энэ огородто 25 мянган центнерhээ бага бэшэ үгэрсэ, помидор, редис, hонгино үбэл, зунгүй ургуулагдаха юм. Теплицэ дүрбэн зуун гектар шэнэ газар эзэлхэ байна.

Алас-Дурнын ой модоной томо түб боложо түбхинэhэн Амурск гэжэ залуу хотын захада овощой теплицын барилга түлэг дундаа ябуулагдажа эхилэнхэй.

Комсомольск, Амурск, Солнечный хотонууд шадар хүдөө ажахын предприятинууд олоор бодхоогдоно. hаяхан үшөө хоёр шэнэ поселок бии болобо. Энэ хадаа байгуулагдажа байгаа «Эльбанский», «Вознесеновский» совхозуудай түбүүд гээшэ. Олон байратай шулуун гэрнүүд, соёлой байшангууд, hургуулинууд, худалдаа наймаанай түбүүд эндэ баригданхай.

М. ПАРХОМЧУК.

Комсомольск-на-Амуре.

ШЭНЭ САБШАЛАН, БЭЛШЭЭРИНҮҮД

Амар шадарай мелиораторнууд намаг хатаалгын шэнэ түхеэрэлгэ ашаглалгада тушааба. Овощ, hү үйлэдбэрилдэг шэглэлтэй «Волочаевский» совхоз hайжаруулагдаhан сабшалангай 700 гектар шэнэ газартай болобо. Уужам талые уhалууриин ханаабууд иишэ тиишэнь эсхэнэ, тэндэ шэнэ харгынууд гарына, хужэрлиг хүрьhэтэй газар үтэгжүүлэгдэнэ, избёосхоор баяжуулагдана.

Уhанай ажахынууд урдань ой тайга, намаг налхи байhан газарые hайжаруулжа, жэлэй эхинhээ хойшо 11 мянган гектар шэнэ газар Хабаровска хизаарай колхоз, совхозуудта дамжуулан үгөө. Мелиораторнууд уhалагдадаг газар бэлдэхэ табан жэлэйнгээ даабарие болзорhоонь урид дүүргээ.

Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ Хабаровска хизаарта 30 мянган гектар газар хатаахаар хараалагданхай. Үсэсури шадарай талада баригдаhан шэнэ завод уhанай шабар соргонуудые бүтээн гаргажа эхилбэ.

О. САМОЙЛОВ.

Волочаевка посёлок.
Хабаровска хизаар.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- ***Уран бүтээлшэ тухай.***
- Шэнэ шүлэгүүдһээ.
- *Арадай аман зохёолой ибдэрһо…*

УГАЛЗАТА ДУУН ХҮБИИРЭ

Зэдын аймагай Оёорой совхозоор ябаһан хүн тэндэхи соёлой байшангай шэмэглэлые гоёшоон хараһан, һайхашааһан байха ёһотой. Сайр түмэр дээрэ сохижо уран гоёор дархалан бүтээһэн зураг, угалзанууд үнэхөөрөөшье хүнэй анхарал татамаар, гүнзэгы удхатай, шадамар бэрхээр хэгдэһэн байха юм. Соёлой байшангай ханануудые юһэн иимэ зурагууд шэмэглэнэ.

...Уужам талада түбхинэһэн хониной отара. Хонидой хурьгалжа байһан халуун хаһа. Хурьгадай ёһотойгоор «адхаржа» байһан үедэ хонишод һүниие һүнилэн хашаа соогоо хононо шахуу.

Нэгэ борхигорхон түлгэ хонин хурьгалаад, хурьгаяа голожо байжа, ондого сондого гүйсэгөөбэ. Хүл дээрээ арайхан тогтожо байһан нарай заахан хурьгаяа дүтэшье хүргэнгүй, толгойгоо доогуур гунхуулжархёод, дэмы турьясгааба. Энээниие харaһан залуу хонишон басаган нарай заахан хурьга хайрлажа, урдын нэгэ дуунай уянгатай аялга татаба:

Хабарай хара һалхинда
Хажуудашни юун
хэбтэхэб?
Хүхы шубуун донгодожо,
Хүхэ ногоон ургахал.
Хүхэ ногооной ургахада,
Дэлэншни дэлбэрхэл.
Тээгэ, тээгэ, тээгэ.

Гунигтай дуунай ирагуу аялгада һогтожо, түлгэ хониншье нэгэ заа ондоо болобо хэбэртэй. Заахан хурьгыень тэбэреэд байһан басаганда дүтэлэн ерэбэ. Тиигээд удааншье болонгүй, хурьгаа борхигонотор үнэдэжэ, долёожо байгаад, хүхүүлжэ ороо һэн.

Нэгэ зурагай удха иимэрхүү. Үшөө нэгэ зурагай удхые тобшохоноор хөөрөөд үзэе.

...Бишыхан хүбүүнэй таабай үндэр наһатай болонхой. Залуу ябахадаа, түрүүшын колхозуудые байгуулалсаа. Газар хахалаа, таряа ургуулаа, мал адуулаа.

Аша хүбүүниинь малда дуратай. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй эхэ, эсэгэнь ажахыдаа хонишодоор ажалладаг. Тиимэһээ бишыхан хурьгадые эдеэлүүлжэ, тэдээндэ уһа үгэжэ һураһан.

Хурьга тэбэреэд һууһан аша хүбүүнэйнгээ ара талада таабайнь дабшаланхай. Бүри урдын болон мүнөөнэй байдалые зэргэсүүлэн, аша хүбүүндээ нилээд олон юумэн тухай хөөрэнэ, һургаал үгэнэ. Тамхитай гаһаяа ярагүй һорохо зуураа арадай аман зохёол — үльгэр, онтохошье хөөрөөд ябана. Аша хүбүүниинь ехэл анхаралтайгаар таабайгаа шагнашанхай. Зүб даа. Энэ бишыхан хүбүүн эхэ, эсэгын, таабайн үреэлээр ажалша бэрхэ, үнэн сэхэ, шударгы хүн болохо. Тэрээндэ зааханшье һэжэг үгы.

Эдэ зурагуудай автор СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүн, уран зурааша Владимир Павлович Уризченко болоно.

Владимир Уризченко аяар холын Украинада түрэһэн. Хара багаһаа хойшо уран зурагта дуратай, муу бэшээр зурадаг хүбүүхэниие нютагайнь хүнүүд һайн мэдэдэг һэн.

—Арба гаран жэлэй саада тээ Буряад орондо ерээ һэм. Эндэ нютагжааб. Буряад арадай аман зохёол, уран зураг, угалза, һиилүүр шудалха, шэнжэлхэ гэжэ ехэ оролдооб. Байгалай эрьедэ ажаһуудаг хүнүүдэй образые уран гоёор гаргаха, хүнүүдтэ харуулха гэһэн хүсэл намда амар заяа үгөөгүй һэн. Тэрэ гэһээр уран һиилүүр, дарха хэжэ, бэеэ һайсал зобооноб — гэжэ Владимир Павлович хөөрэнэ.

Уран шадабари, бэлиг гансата ерэдэггүй һэмнай. Өөрынгөө маяг, онол арга, образуудые бэдэржэ, Владимир Уризченко, сэхыень хэлэхэдэ, олон жэлэй туршада ехэ ажал хээ. Тэрэнэй түрүүшын бүтээлнүүд тиимэшье ехэ магтаалда хүртөөгүй. Зурагуудыень хараһан хүнүүд тэрэниие ойлгожо ядадаг һэн. Энээн дээрэһээ уран зурааша голхороошье, гомдоошье. Теэд яахабши? Хүнүүдтэ ойлгогдохогүй зурагуудые бүтээжэ холо ошохогүйш. Шэнэ образ, өөрын онсо маяг, шэглэл бэдэржэ, Владимир Уризченко үргэһэ нойргүй олон һүнинүүдые үнгэргөө. Һүүлэй һүүлдэ өөрын зүргэ харгыншье олдоо.

Владимир Уризченко түрүүшээр модон дээрэ һиилүүрнүүдые хэжэ эхилээ һэн. Тэдэ зурагуудынь Москва хотодо гарадаг «Юность» журналай гадар хальһануудта барлагдаа бэлэй.

Нүхэр Уризченко — алташа, мүнгэшэ дархан. Тэрэнэй бүтээһэн бэһэлиг, бугааг, эхэнэрэй зүүдхэлнүүд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Түрэл орон доторнай» гэһэн выставкэдэ табигдаа һэн. Выставкын һүүлээр Владимир Павлович СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүндэ абтаа бэлэй.

Владимир Уризченко Буряадай бэлигтэ поэт Дондок Улзытуевтай ехэ нүхэсэдэг байгаа. Уран зураашын ямар нэгэ зураг гү, али бэһэлиг, зүүдхэл бүтээхэдэ, түрүүшынь шүүмжэлэгшэ Дондок Улзытуев байдаг һэн.

— Дондок Аюшеевич искусство гээшые ехэ гүнзэгыгөөр ойлгодог хүн бэлэй. Уран зурагай гү, али уран шэмэглэл, гар урлалай нэгэ асуудал тухай арсалдажа, бүхэли һүнеэрээ һуудаг бэлэйбди. Минии өөрын харгы олохо хэрэгтэ Дондок Аюшеевич ехэ туһа хүргөө һэн, — гэжэ Владимир Павлович хөөрэдэг.

Владимир Уризченкын зурагууд 1974 ондо болоһон «Совет Алас-Дурна зүг» гэжэ выставкэдэ табигдаа һэн. Энэ жэлэй декабрь һара соо Москвада нээгдэхэ «Советская Россия» гэжэ выставкэдэ тэрэнэй найман бүтээл эльгээгдэнхэй.

Уран зурааша мүнөө охин дундаа хүдэлжэ байна. Арадай аман зохёолой, арадай үндэһэн угалзануудай аялгаар бүтээһэн юһэн томо зурагуудынь Улаан-Үдэ хотын «Баргажан» ресторанай ханануудые шэмэглэн гоёоно. «Үльгэршэн», «Хүндэмүүшэ заншал», «Баргажан голой басаган», «Эб найрамдалай гулабхаанууд», «Зол жаргалай угалзанууд» гэһэн зурагуудыень илангаа һайхашаамаар.

Владимир Уризченко ехэ хэмжээнэй монументальна зурагуудые бүтээхэ хүсэлэнтэй. Мүнөө иигээд энэ уран зураашамнай Яруунын аймагай Нарһата тосхондохи Соёлой ордониие шэмэглэжэ эхилхэнь. Арад зоной ажабайдалһаа абтаһан эпизодууд, сайр түмэр сохижо хэһэн угалза, зурагууд тэрэ ордоной ханануудые гоёохо юм.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Вл. Уризченко мастерской соогоо. 2. Тэрэнэй бүтээл — «Хонишон басаган». 3. «Буряадай байгаали».

А. ПОНОМАРЕВОЙ фото.

ҺОНИРХОЛТОЙ ВЫСТАВКЭ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай уужам һаруул таһалга соо тусхай выставдэ эмхидхэгдээ. Филиалай байгаали шэнжэлдэг институдай хэһэн, хэжэшье байһан һонирхолтой баян зүйлнүүдтэй эндэ саг үргэлжэ танилсажа байхаар.

Байгаали шэнжэлдэг институдай арбан табан лаборатори болон таһагуудай хэһэн зүйлнүүд анхарал татана. Полимернүүдэй, энтомологиин, гельментологиин, радиофизикын лабораторинуудай, мүн бусадшье таһагуудай хэһэн янза бүриин зүйлнүүдтэй һонирхон танилсахаар.

Эдэ бүгэдэнтэй танилсаад байхадаа, ороной түб хотонуудай мэдээжэ эрдэмтэдтэй манай эрдэмтэдэй нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлжэ байһые ойлгохоор.

Лаборатори бүхэнэй түйлалтануудые харуулһан таһагууд уран гоёор шэмэглэгдэнхэй. Буряад үльгэрнүүдэй удхаар хэһэн угалза зурагуудые, мүн бусадшье шухаг зүйлнүүдые хэрэглэһэн байха юм. Энэ хэрэгтэ институдай хүдэлмэрилэгшэд А. А. Падиев, В. Н. Прокопьев гэгшэд уран шадабаритай байһанаа харуулаа.

Выставкын экспонадууд саг үргэлжэ шэнэлэгдэжэ байха. **Е. ГОЛУБЕВ.**

Цырендулма ДОНДОГОЙ

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

ЭХЫН ГЭРЭЭД ҮГЭ

Үлзытэ гэжэ үлгэн нютагта
Үншэрһэн эмгэй һуудаг бэлэй.
Һүүлшынгээ замда мордохо дээрээ
Һүүлшынгээ үгые иигэжэ хэлээ:

«Нарата юртэмсэдэ наһа эдлэһээр
Наян табанайнгаа жэл оруулааб.
Хүндыдөө гараад хэбтэхэл аад
үниинэй,
Хүбүүгээ хүлеэжэ яһала удаарааб.

Орой боложо — наһатай боложо.
Орой ганса хүбүү түрөө һэм.
Хүлыень дүрөөдэ, гарыень
ганзагада
Хүнэй хүбүүдһээ дутуугүй хүргөө
һэм.

Хорин наһаяа хүсөөгүй ябахадань,
Хорото ехэ дайн болоо һэн.
Үбэрһөөм үшөө гараадүй шахуу —
Эрхэ ганса хүбүүмни мордоо һэн.

Хүбүүмни дайнда хүлөөрөө ошоһон
юм,
Хүлөөрөө бусахыень хүлеэдэг
байгааб.
Хүлдэжэ, зобожо, үлдэжэ ябана
гээд,
Хүбүүндээ сэдьхэлээ зобожо һуугааб.

Үтэлхэ наһан бэрхэтэйл гээшэ —
Үдэр, һүнинүүд үлхөөтэй шэнги.
Үргэһөө хүрэхөө болишоод хэбтэхэдэ,
Үбэлэй һүни мүнхэ шэнги.

Хүбүүнэйм сохом аялһан тухай
Хүхэ саарһаншье абтанхай бэшэл!
Гитлершье нүгэлөө амсан
хосоронхойл.

Гитлертэ хүбүүмни дарагдаа бэш…

Хүнүүдтэ иигэжэ захиха байнаб…
Хүрьһэтэ дэлхэймнай уужам гүб…
Хүлөөрөө бусажа ерээшьегүй һаа…
Хүбүүнэйм яһаншье олдожо магад…

Түрэл нютагайнь аршаан сүршөө…
Тэрэл газартань хүдөөлхэ ёһо…
Хүн түрөөд хүбүүмни ябаал.
Хүһэрэй боложо хэбтэхэ ёһогүй…

Наһаа эдижэ нарбаа сайһанби,
Наян табатайб — тиигэбэшье
мэдэгты…

Зүнтэгэй һуури табингүй мордохо…
Зүнэглэжэ дэмырнэ гээд бү һана…
Хүлөөрөө гэнтэ хүбүүнэйм бусаба…
Хүбхэн ургатараа эхэшни хүлеэг…
Гэртээ ерэжэ, гэрлэхыеш хүлеэг…
Гэрээ сарюунаар байлгаа гээрэй…

Алдарһан эхыншни алншье шэх…
Ашанарайнь шууяан дуулдадаг һ…
гэ…

Аш…нгаа шарайе халташье хара…
Араг яһамни амар нойрсохол һэ…

Хүбүүгээ һанахадам, нюдэндэмни…
хо…

Хүлдэ ороһон үень үзэгдэдэг юм.
Гараа арбайлгаад, урдаһаам алх…
һэ…

Гансахан хүбүүмни...
хүбүүхэмни...
хүбүүдэймни!…

Газар уһан дээр гансахан баялиг…
Гансахан хүбүүнэйм мүнхэ дурасх…
Хүрьһэтэ дэлхэйдэ үг залгуулан,
Хүнүүдтэ захинам хүбүүнэйнгээ
дурасхаал!...»

БУГЫН ДУУДАЛГА

БАЛЛАДА

«Буга гээшэ мянган наһа наһалдаг, харин эбэрынь жэл бүри унаад, шэнээр ургадаг. Тиигээд лэ дууемни шагнахаа ерэһэн хүн өөрымни наһа абаг, алахаяа ерэһэн хүн эбэрэйм наһа абаг гэжэ дуудадаг юм».
(Буряад арадай хуушанай үгэһөө).

Булагай уһандал тунгалаг нюдэтэй,
Булангиргүй, дүлэ бадарма шуһатай,
Буга һогоон хоёрой үри гээшэб,
Буртаггүй газарай ногоондо бэежээб.

Шандааһан мүсынгөө шанга
болохолоор,
Шадалаа үзэлсэхөө гаража
ерэлэйлбн.
Шадалгүй бугын тоодо ороол юм һаа,
Шабар уһанда шэнгэжэ тонилхолби!

Буга боложо дэлхэйдэ түрөөд лэ,
Бугын дуудалгада гараба гээшэб,
Булганай сошотор шангаар дууд…
Буурал хүбшые доһолгон байна…

Уран дууем шагнахаа ерэгшэд
Ута наһанһаам хүртөөд бусуужан.
Ута наһыемни таһалхаа ерэбэл,
Унадаг эбэрэйм наһа абуужан.

Булагшуу нюдэтэй һогоон эхынгээ…
Бугануудта дииилдэжэ үзөөгүй
эсэгын…

Бүлингүй шуһанай угые залгахан…
Буга боложо дэлхэйдэ түрөөлби.

Дуулимхан уулын оройдо жагсаа…
Дуудажал байнаб хүнхинэмэ
абяга…

Дуулмни һайхашаан ерэһэн хүн…
Дууһандаа ута наһанһаам абуужа…
Эрын сээжэһээ мултарһан дуун…
Элдин дайдые доһолгон байнал.
Энээхэн бэедэм обтожо ерэгшэд
Эбэрэймни охорхон наһые
абуужан!...

ГОДЛИ-МҮРНҮҮД

1.

Мадайлдаад — сэргэ бурхан
шэнгинүүд,
Маһайлдаад — бодолоор угаа
шэнгэнүүд,
Барагхан ябахадаш, шамтай
барагууд.
Багтайхан болоходош, шамда
бардамууд.

2.

Тушаал дааһан тэнэгые хараарай:
Туламтай ороoһон шэнги хүжүүн даа.
Тушаалһаа бууходань, баһал
анхараар…
Толгойнь эрьелдэхэ бэгсэргын
хүзүүндэ…

3.

Уладай дунда — гурбан зоболон:
Унамхайгүй морин — малшанда
зобол…
Уулагар эрэ — һамгандаа зоболон,
Ухаагүй ноён — албатандаа зобол…

4.

Абаха тээшээ «ам!» гэхээ ядахагүй…
Аманиинь ангайбал, орой садахагүй…
Үгэхэ болоходоо «үү!» гэжэ гэнш…
Үгытэй ядуугаа дурдан гэмшэхэ.

ШАЛ ТЭНЭГ ШАРАЛДАЙ

ОНТОХОН

Урайни урда сагай нэгэ һууриндa Борной Шаралдай гэжэ алдаршаһан аха дүү хоёр ажаһууһан юм ха. Шаралдайнь айхабтар хүсэтэйшье һаа, шал тэнэг байһан гэхэ. Харин Борнойнь бэеэр тулюурханшье һаа, һүбэлгэн ухаатай бэлэй. Нэгэтэ Борной ой тайгаар агнуури хэжэ, олзогүй бусаһандаа урмаа хухарбашье, хашаагай хажуугаар шандагадай үй түмэн мүрнүүдые харажархиба. «Хамар дорохи юумэеэ хараагүй аад, хангай тайгаар ябажа зобооб» гэжэ гэмэрээд, хашаагай ойро занга табижархиба. Тииһэн бэерэ шал тэнэг Шаралдайдаа иигэжэ захиба:

— Энээхэниие һэмээхэн хаража, шалгажа байгаарай. Хэрбээ ямар нэгэ амитанай орошоо һаа, тэрэнээ мулталжа абахаяа бү яарларай, харин зангаяа гэшхэжэрхёорой!

Шал тэнэг Шаралдай тэрэ дороо зүбшөөжэ, заабайтараа энеэбэ.

Уданшьегүй зангадань тэдэ хоёр хүбүүдэй эжы оробол даа. Шал тэнэг Шаралдай зангыень нахиитар гэшхээд, эжыгээ алажархиһан гэхэ. Борной сухалдахын ехээр сухалдажа, дүүгээ һайса хараагаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Бөөдэ ошожо ерэ! Тэрэнэй захилаар эжыгээ хүдөө табихабди. Зуурандашни гурбан һалаа харгы байха. Эгээ дээдэ харгыгаарнь ошохош. Бэшээрнь ябахада, аюултай!

Шал тэнэг Шаралдай ахайнгаа захиһые мартаад, эгээ доодо харгыгаарнь ошобо. Харан гэһээнь, тэрэнэй үшөө хараадүй мантан томо амитан шүдөө ирзайлгаһаар ерэбэл даа. Шал тэнэг Шаралдай айха юм бэшэ, эрьюу хүсэндөө найдаһан мэтэ хүлһөөнь саб шүүрэжэ үргөөд, газар дэбһээд абаба. Тиигэжэ һанаа амархан саашалба. Уданшьегүй бөөгэйдэ ерэжэ, тэрэнээ хүзүүн дээрээ һуулгажа, гэр тээшээ логшорбо. Тиигэжэ ябатарнь бөө үхэһэн баабгай хараад, иигэжэ асууба:

— Энэ амитаниие хэн алааб?

— Би алааб, — гэбэ нүгөөдэнь.

— Хайшан гэжэ алаабши?

— Иигэжэл алаа һэм, — гэжэ тэнэг хүбүүн бабараад, бөөгэй хоёр хүлһөө барижа, толгойгоорнь хүйтэн газар буулгажархиба. Тиигэжэ үхэшэһэн бөөе ара нюргандаа ашанхай, гэртээ ерэбэ. Борной тэрэниие таһа зэмэлээд, яаруу түргэнөөр эгэшэдээ ошожо ерэхыень эльгээбэл даа.

— Эжыгээ хүдөөлүүлхэдээ зула носоохобди. Тоһон хэрэгтэй болохо. Эгэшэһээ тоһо асаржа ерэ! — гэжэ Борной захяа бэлэй.

Шал тэнэг Шаралдай эгэшэдээ ерэжэ, бүхы ушарыень хөөрэжэ үгэбэ. Эгэшэнь уй-хай табижа, иигэжэ хэлэбэ:

— Тэрээхэн горхоной саана бэлшэжэ байһан хонидыемнай туужа асаралши.

Тэнэг хүбүүн горхониие харайжа гараад, таруугаар бэлшэжэ ябаһан хонидыень нэгэ доро суглуулжа, гэр тээшээ тууба. Хонидынь горхондо хүрэхэдөө, уһа уруу орожо үгэбэгүй. «Энээхэн уһа хүл нюсэгөөр ойможо гараха юм байна. Хонидынь хойноһоомни дахалдажа гараха» гэжэ һохор тэнэг ухаандаа бодоод, гуталаа һугабшалжа, уһа уруу оробо. Теэд хонид байраһааншье хүдэлбэгүй, зариманиинь гэдэргээ шархаасалдана. «Пэй, эдэмни гуталнуудаа норгоохоёо айна ха юм» гэжэ бодоод, хамаг хонидойнь турууну удые хобхолжо абаад, туужа асарбал даа.

Эгэшэнь сухалдахын ехээр сухалдабашье, тэнэг дүүгээ хараангүй, бүхы хонидоо мяхан болгоһон гэхэ. Тиигэжэ тэрээндэ тоһо, сай үгөөд, гэртэнь ябуулба ха. Харгыдань хадын харьялаата горхон дайралдажа, одоо бурбур бусалжа байһан уһан шэнги тэнэг ухаандань һанагдаба. «Бусалжа байһан уһанда заабол сай хэрэгтэй ха юм» гэжэ тэнэг хүбүүн бодоод, эгэшынгээ үгэһэн сайе уһа руу адхажархиба. Саашаа ябахадань, гүймэр боложо байба. «Тоһогүй зула байдаг юм аал?» гэжэ Шаралдай һанаад, эгэшынгээ үгэһэн тоһые гал дээрэ адхаад, гар хооһон гэртээ ерээ һэн ха.

Борной сухалдахын ехээр сухалдажа, гомдохын ехээр гомдожо, шал тэнэг дүүдээ иигэжэ хэлэбэ:

— Ошожо, зүүн үндэрэй хормойдо һуугаарай. Тиигэжэ һуутаршни, шад улаан үнгэтэй тэмээн жороолһоор ерэхэ. Тэрэниие заабол алаха ёһотойш!

— Тиигэхэб, заабол алахаб. — гэбэ тэнэг хүбүүн.

Энэ үедэ Борной үндэрэй оройдо гаража, түхэреэн томо шулуунда нарһанай дабирхай нилээд зузааншагаар няажа, гал аһааба. Тэрэнь нижаганан улаабхижа, үндэр оройһоо мухаришалай. Шал тэнэг Шаралдайн хажуугаар мухарижа гарахадань, шад улаан үнгэтэй тэмээн гэжэ һанаад, нюдэ сабшаха һамбаанда хам тэбэрижэ, бурма улаан галда шатажа үхэһэн юм гэхэ.

Урайни урдын мунхаг харанхы үе сагта мунииха тэнэг, муяа мундуу аашатай хүнүүдые ёгтолһон удхатай иимэ онтохонууд али олоор хэлсэгдэдэг байһан шуу.

З. НИКОЛАЕВА
бэшэжэ эльгээбэ.
Улаан-Үдэ.

РЕПЕРТУАРАЙ ХУУДАҺАНАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Буряадай эрдэмэй-методическа түбэй ба хоровой бүлгэмэй һара бүри гаргадаг репертуарна хуудаһанай ээлжээтэ номер һаяшаг хэблэлһээ гаража, соёлой байшангууд болон клубуудта эльгээгдэбэ. Октябрь һарын тус хуудаһанда нилээд һонирхолтой зүйлнүүд толилогдоо.

Уран шүлэг уншажа, хүн зоной зүрхэ сэдьхэл баясуулдаг бэлигтэйшүүлэй репертуарта поэт Цэрэн-Базар Бадмаевай «Ябаган Загда», Андрей Румянцевай «В. ба М. Кюхельбекертэн Баргажанда», «Аха дүүнэр» гэжэ шүлэгүүд ороһон байна.

Залуу зохёолшо Бальжинима Намдыковэй «Хогшол зөөриин богоол» гэжэ шог ёгтой, энеэдэ наадатай зүжэг эндэ мүн баһа бии. Тиихэдэ дуу хүгжэмдэ дуратай шуул композитор Юрий Ирдынеевэй «Хэзээдээ нэгэш золгодог һаа» гэжэ дуунтай танилсажа, репертуараа баяжуулжа болохо. Үгыень Жебзема Ирдынеева бэшэһэн байха юм.

Нэгэ үгөөр, тус хуудаһандахи зүйлнүүд хүдөөгэй уран һайханай бүлгэмүүдэй программая шэнэлэн зохёохodонь туһалхал байха.

Манай корр.

БООХОНДО ХЭЛСЭГДЭДЭГ ТААБАРИНУУД

Ехэ үхэр ерэн хабһатай.
(Гэрэй хана).

Эшэгэнэй эбэр ниишэ тиишээ.
(Гэрэй булан).

Хотон дээрэ хобоодой, хоёр тээнь һэнжүүхэй.
(Морин, эмээл).

Нахюу газар һуудалтай, наян найман шаантагтай.
(Тээрмэ).

Дайдын хүхэ морин даруу эмээлтэй.
(Уһан, хүүргэ).

Мүльһэн дээрэ мүнгэ тооложо ядабаб.
(Одо мүшэд).

Шарбаахайн газаа шарга морин шарбан, дэрбэн байна.
(Һиихэ).

Шубтын үзүүртэ шүлэн.
(Ногооной үзүүртэхи шүүдэр).

Баабайнтаа бүһэ эбхэжэ ядааб.
(Харгы).

И. АНТРОПОВОЙ
суглуулбариһаа.
Эрхүүгэй областиин
Боохоной аймагай
Буряад-Енгүүд нютаг.

ПРАВДА БУРЯТИ…

Нэгэдэхи хууда…
«КПСС-эй XXV съезды… рэтэй түрэтэйгөөр уг…

Хоёрдохи хууда…
«Эхин эмхиин нэрэ хүн… В. Озеровой статья. … дөө хүрэнэ» — статья.

Гурбадахи хууда…
«Газетэ, журналнуудта… хил хэлгээ амжалтата… дүүргэе» — статья.

Дүрбэдэхи хууда…
Субботын хуудаһан.

СЭНХИР ЭКРА…

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА…

«Орбита». 10.00 — … нэ һонин. 10.10 — Сп… һонин. 1. Хоккей. 2. А… батика (үнгэтэ). 11.0… Эдиршүүлдэ зорюула… хүгжэмтэ дамжуулга. … — «Хани харилсаан» — … лежурнал. 13.30 — «… бүүдтэ — ан амитад ту… 14.00 — Забһарлалга. 1… — Мультфильм (үн… 14.20 — «Танда, түрэ… тэ». 14.50 — «Уран зур… ба архитектурын … 1975 оной Гүрэнэй шан… хын түлөө» (үнгэтэ). 15.2… «Элүүр энхэ байлга». 1… — «Очевидное — неве… ное» (үнгэтэ). 16.50 … доо ажахын хүдэл… лэгшэдэй үдэртэ зорю… һан Останкинодахи һа… рэй үдэшэ» (үнгэтэ). 19.0… Хоккей. ЦСКА — «Кр… Советов» (үнгэтэ). 19.3… Забһарлалга. 19.45 — … кей. Үргэлжэлэл. 21.15… «Хүн. Бүмбэрсэг д… Замбуулин» (үнгэтэ). … — «Шулуун ба хүгжэ… үлэһэн зуун жэлнүүд». … — «Үнэн зүрхэнһөө». … тиин судна барилгын … дойхидтой уулзалга (үн… 24.00 — «Время».

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной октябрийн 11. □ 4 дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н 02496. Заказ № 01…